

litum dicit Hip. in presenti. ac ipse Aui. parū post. in verbo & significatio quidē bona post apertionē, est, vt febris ex toto quiescat. & anhelitus fiat facilis. Pro solutione dico. primo si rupto apostemate, maior pars illius puris per partē sue euacuationis expellit̃ vrina, aut deiectione, nō habeo p̃ difficili febrē cessare. ipsa putredine elongata ab ipso corde, & extra corpus expulsa. qualiter aut̃ ad vias vrine & deiectionis materia cotenta in pectore declinare possit, 10. tert. est citatū. Ac in aliis locis apparet. dico secūdo. q̃ expulso pure ad thoracis cauitatē, in ipso die post eruptionē, facta notabili vacuatione per screationē, non inconuenit cessare febrē. aut notabiliter remitti. adeo q̃ facta collatione, ad impetū precedentis febris, quasi censeat̃ omnino absolui a febre. nā si ita est, significatur humorē non fuisse multū, esseq̃ absq̃ miscella inuicti humoris, & ideo textus nō dixit absolute. rupto apostemate, sed eo die post ruptionē. vt intelligas fuisse notabile tēpus, ad deponendā maiorem partē puris. sicut in simili in pleniesi que p̃ sputū cessat, in die. vii. aut simili, multiplicata screationē, febris cessat, nisi aliū de foueatur. non tñ hinc intelligamus, ceteros perire, quos febris habet p̃ aliquot dies. immo releuātur aliqui. & in manibus meis deo ppitio, iuuenis qui superauit illas eminas puris positas ab Aui. nec cogor in presenti dicere. Si rupto apostemate possit febris esse validior, & qualiter illud dictū Gal. 6. apho. in cōt. illius quicunq̃ empici. q̃ febris insequitur copiosam vacuationē puris, in presentiarum autē causam erradicandi febrē, notabilem ponimus ipsius puris expulsionē. te ipsum iudica. quare &c.

¶ Quibus abscessus fiunt ex pulmonia: aut circa anres: ac suppurrātur: aut ad inferas sedes ac fistulas trahunt: hi supersunt. **B A L.**

Verbū fistulas trahūt, tantummodo in hac dictione obscurū est dictum per trāsitionē. Que enim pprie fistule nominant̃ vtpote musicorū instrumenta ob longa obtinēt caua. Quotiens igit̃ in animalū corporibus similes preter naturā gignūtur, ex eadē appellatione significant̃. Constat igit̃, vt Hip. verbo fistule vsus sit p̃pter longitudinē excursionis. Sed vniuersa summa de abscessibus est qui ex pulmonia infestent interdū ad adenas sub articulis, interdum ad inferas thoracis sedes. **G L O S A.**

Vulgatū est. 2. quart. ac. 3. de iudicatiōe, & 3. huius reppetetur, materiales morbos tum vacuatione, tum permutatione iudicari. & qui absq̃ talibus quiescunt, minantur recidiuā. in primo de diebus decretoriis. quo habito pro fundamento, autor noster in presentiarū docet, qualiter succedat salus apostematib⁹ pulmonis per viā permutationis. vt scilicet ad superiores sedes prope aures, aut ad inferas, hoc est. sub diafragmate materia apostematis deriuēt. que si ibi suppuretur, ac fistulam pariat, salus promittit̃. ad qd̃ potest esse generalis ratio, q̃ e nobiliori sede humor permutatur ad vilē, & ibi vincitur a natura, quandoquidem suppuretur, & laudabiliter, modo ad

partes exteriores rumpatur. qđ dedit cōfufe intelligere in verbo. fistulā trahit. hoc est foramē prebet patulū, & expurgatoriū superfluitatū que in ea sede continebant. Que oīa vt clariora fiant. hec punta sunt discuciēda. Primum, si textus sentētia extendit etiā ad apostemata pleuretica, de quo respōdeo qđ sic. ex Aui. 10. ter. de signis permutationis pleuresis. vbi de permutatione ad has duas regiones nri textus mētionē facit. nec est ratio qđ tali sentētie pugnet. expressit autē Hip. de pulmonia, quia frequētius accidet permutari pleuritide. quia pulmonia aut cito occidit, aut suppuratur, aut permutatur, raro vero p̄screationē laudabiliter mundificat. ob humorū crassitudinē, ac magnā lesionem ipsius pulmonis. ob que fluxus sanguinis raro iudicat pulmoniā, 3. de iudicatiōe. & 10. tert. cap. de pulmonia. dat causam Aui. collatione ad pleuresim, inquiring. p̄pter diuersitatē duarū materialium. est dicere qđ a sat distantibus materiis vnū & alterū fit inde ergo apostema pulmonis promptius ad permutationē. Crassitudo enim humoris, radix erit inferius, ad crissim permutationis. Alter puntus erit. si apostematale patitur alios modos permutationis. & dicimus qđ vt est videre clare ex sentētia Hip. in. 7. apho. textu. 11. 12. & 13. & ex Aui. cap. de periplemonia. tale apostema ad pleuresim permutatur, spasmū, stuporem, ad frenesim. de quibus cōticuit autor, quia hāc ipsam permutationē pro laudabili iudicatione introduxit, ille vero, pessime iudicat passionē. tertius est. si ista permutatio semper intelligēda venit, antequam suppuret in pulmonē illud apostema. Dic qđ & si textus insinuet suppurari in mēbro, ad quod permutat. Potest tñ tollerari, post suppurationē. potissime de pleuresi. sic Aui. cap. de pleuresi. in verbo & ad latus cerebri, etiā in dispositione resolutionis ante collectionē, & in dispositione collectionis. Quod etiā clarius fundat eodē loco. modo ait, occultari exiturā exteriorē, ob redditū ipsius ad pulmonē, que tñ pus poterit iam habere (qđ fuit caput laudandi fistulā apud me in principio glose, eo qđ securabat a tali abscontione.) ergo non inconuenit fieri eam permutationē, sub dispositione suppurata. Alter puntus est ad quē locū sit frequentior ista permutatio & salubrior. Respōdeo, qđ ad inferiores sedes, ex grossicie humoris, que ad illud inclinat in cōt. sequēti. & si ita est, illa tutior est. quia. 2. quart. cap. 17. habetur p̄ laudabiliori permutatione, ad inferius, & secundū maiorem distantia a membris principalibus. apostemata aut talia vt diximus, amāt fieri a crassioribus materiis ob mēbri raritatē, quo non infarciunt tenues. Verum est qđ apho. 4. text. 31. laboriosis febribus nō appropriat vnā aut alterā regionem. licet. 2. quart. cap. de crissi permutationis. ad labores spōtaneos loca alra sint promptiora, ad artificiosos aut inferiores articuli. Alius p̄tus est dacto qđ ad superiora fiat ea permutatio, quare magis retro aures. dicimus qđ ex multis causis. primo raritate & mollicie earū carniū, ob qđ stercilinia cerebri est machinata natura,

tura, ad deponendā humorum grauantū sarcinam. etiam quia partes aurium sunt vacue, quia obiectū aurium scilicet sonus amat cauernas quibus sonet. qđ est fundamentū Aris. 2. de partibus. & aliis locis. vt in parte posteriori capitis nō sit cerebrū. vt detur locus aerī tonanti. quantum autē spaciositas mēbri faciat ad promptius suscipiēdum, vide Gal. cōt. dicti apho. & Aui. 2. quart. loco allegato. Sed adhuc vltra eas generalitates, habet pulmo ad aures specialē colligantiā. Vnde fateor plures ptificos quos mori vidi, hūc sensum auditus magis turbatū habuisse, & celerius reliquis. & vera dico. qui respect⁹ est per plures arterias, que versus eum locū ascendūt, itē qđ ambo mēbra cōmunicāt super eadē materia, aer enim ipse & soni & inspirationis est materia. auditus autē sonos percipit. de quo Aris. 11. parti. prob. p. 2. & 4. & si egeant declaratione. cui colligatiē non pugnat neruorum ramificatio, quia a. 5. pari sunt nerui auditus, cū mixtione aliqua. 6. paris. & qđ ad pulmonē descendit, ex. 6. implantat. Vltimus punctus est. an permutatio que fit ad inferiores sedes, appropriet vnum destinatū locum, sicut in permutatione ad superius. Respondeo, talia loca esse ingina, ceterosq; inferiores articulos. vt ex Auic. cap. de pleuresi primo. est videre. ex quo existēte multo maiori vacuitate in tali regione inferiori, nō haberem pro maximo, exponere sententiā textus. hoc modo, vt verbū textus. ac fistulas trahunt. cōtinuetur duntaxat ad permutationē inferioris sedis. nam cum multū de humore colligat in talibus locis, pigriorq; sit ad rupturam. cauat intus substātiā mēbri, vt exterius strictū sit officiū. non facto magno impetu in pure rumpente. & talis est fistule cōditio, vnde sumptū est nomē. sic qđ in superiori sede suppurant absq; fistula, & supersunt. inferius autē si succedit salus, nō absq; fistula mēbri. vnde forsam membrum perpetuo patitur. de quo infra facio aut vim in hac expositione, quia Aui. dicto cap. 1. de pleuresi. de his fistulis mētionē faciens publicā, ac geminā, duntaxat ad inferiorē permutationē se adstrinxit. quā sequere si libet. quare &c.

Considerandum est in hunc modum. Si febris detinet & dolor nō desinit & secretio non excernitur ex ratione: neq; biliose fuerint alieui deiectiones: neq; solutiores ac sinceriores: nec vrina admodum crassa ac plenius obtinens sedimentum: promittitur vero ab omnibus alijs signis salutaris: his tales fore abscessus sperandum est. **S A L.**

Abscessus predictos quoniam modo aliquis presentiat erupturos docet in geminā diuidēs orationē, ita vt prima pars eius indicet fore abscessum. Secunda vero vtrum supra thoracem ad adenas sub auriculis, an infra precordia sit futurus. Itaq; exordiemur a prima parte in qua summa est, morbum esse cōcoctu difficilē, non tamen exitiosum. Non enim si cōcoctu facilis sit p abscessum, sed aut per excretionē aut sensim soluet cōcoctus, neq; si exitiosus existat aliqđ sedimentū bonum apparebit. Quocirca medius inter indulgētiores sit atq; exitiosos oportet. Igitur Hip. merito ex his in-

ditiis quedā mala, quedā bona adscripsit, que particulatim iam prosequor incipiens a primo, de quo statim inter initia dixit ita. Si febris detinet, id est,prehendit hominē, ita ut nunquā intermittat. Et dolor non desinit nam ubi desinat, non opus est abscessu quodā ad solutionem, eo quod morbus placidior habeatur. Et scretio dixit, nō excernatur ex ratione. Prorsus enim morbus nō requiret abscessum quotiens screatione purgat. Tu aut deinceps dic. Neque biliose fuerint alui deiectiones. Antea enim dictū iam est. ut per morbos biliosos abscessus nequaquā consistant. Oportet enim crassam haberi ac crudam humorū materiā, ut morbus plus temporis eduret, nec per excretionē, sed aut per abscessum, aut solam cōcoctionem curetur. Quedam ita scribunt. Neque solutiores ac sinceriores, quemadmodū dixi neque biliose alui deiectiones ita nec solutiores ac sinceriores existant. Sinceriores ad alios humores referuntur impermixtos propterea quod non habeant biliose materie qualitātē, nec solutiores vero ad copiā excretionum, ut siue biliose quoque fuerint ac solutiores per excretionem potius quā per abscessum iudicatio futura sit. Alii e contrario scribunt dictionē ita. Neque biliose fuerint alui deiectiones, sed solutiores ac sinceriores. Solutiores haberi volentes eas que modice excernantur. Sinceriores vero aquosas, & impermixtas. Superius enim dictū iam est, ut sincerū de qualitate impermixta dicatur. Itaque pronuntiās Hip. dicit biliosas deiectiones de sinceris quod est impermixtis ac veluti summis per vnam qualitātē constat ut aquosas dixerit, que incocte sunt, & ob eā rem spatio tēporis egent ad cōcoctionem, quo etiam abscessus cōsistunt. Acuti enim morbi per excretionē potius iudicari, diutini per abscessum assolent. Sed de differētia in predictis scripturis rursus in maiori ocio cōsideres licebit. Hoc loco totius cōpendium sermonis perstringā, ut ex ipso pateat utilitas in operibus artis. Itaque instruit Hip. scrutari de morbis euntibus ab abscessum. Hi vero sint ex crassis crassisque humoribus oportet, nō tamen exitiosis. Tales enim ubi diutius immorantur, committunt abscessus, nisi per concoctionē finiantur. Ita enim noiare assolet Hip. quotiens eorum solutio preueniat. At vero inditia cōcoctionis erūt si vrine copia excernat, que plenius obtineat sedimentū. Vbi vero sedimentū plenius est, & vrina ipsa prorsus crassior est quā soleat per naturā. Itaque merito duplex scriptio per dictionē habetur, quibusdā scribentibus ita. Nec vrina multa & crassa, pleniusque obtinēs sedimentū. Aliis vero. Nec vrina admodū multa, pleniusque obtinēs sedimentū. G L O S A.

Continuatio istius textus ad precedentē obscura est apud Gal. per verbum erupturos. & tñ iusta ipsius veritatē talis est. in precedenti textu fuit visum apostemata pulmonis posse permutari ad supernas ac inferas sedes. sed duo restabāt que gemina dictione complet scilicet in textu sequenti, ad quam illarū partium erit permutatio, & in presenti quae sunt inditia attestātia talem

talem permutationē esse necessariā. vnde verbum erupturos abscessus, id est, ad quā partem inclinēt eos natura oportet intelligere, est igit̃ ingressus ad textus sententiā talis viso apostemate. si tale nō sit exitiosum, qđ ea parte textus explicatur promittitur vero ab oībus aliis signis salutaris. puta a mediocri virtutis tenore, appetitu, somno, & similibus q̃ poti⁹ in laudabilē statum vergunt, q̃ detestabilem Gal. aut̃ sentit in cōt. nō erat exitiosum, qđ si foret, nec aliqđ sedimentum bonū apparebit, dic tu perseuerās, quia iposibilis est morbi exaltato cū signis coctionis. 1. de crisi, tamē dubito si multum ad ppositum vtatur Gal. eo signo nā in materia istius textus, nō debet videri sedimentū optimum potissime multū, quia nō esset permutatio. habito ergo qđ mortalis nō sit ille morbus, qui etiam non absoluitur euacuatione, quandoquidem febris & dolor detinet, nec paulatine consumitur, vt in processu videbitur, vt illo verbo textus, nec vrina admodū crassa &c. Diseretur, restat, vt eum exitum habeat, scilicet ad aliam sedem permutationem. Nam cum non sint plures modi, quibus desinant morbi, necessario altero ipsorū absoluet̃. Vt igitur textus sententiā clarior sit, exordiamur a quibusdā dubiis, vt inde ad partes textus pcedamus. Primū est, quo ista signa permutationis differāt, a signis suppurationis, & ratio dubitādi est, quia scratio nō est, vt expectabat̃, permanet febris, & dolor. que oīa peculiaris sunt apostematib⁹, que suppurātur. vt visum est supra. Respōdeo, qđ habito, morbū nō esse mortale, nec celeris dissolutionis, vsq; ad certū tempus, de suppuratione & permutatione presumis, ex defectu nature. sed in suppurādis crescunt symptomata, de febre & dolore, & aliis, ac rigor miscetur, & pondus maius loco doloris, in permutādo aut̃, symptomata delitescunt, potissime grauitas in mēbro. Secundum dubiū est, si exigitur, virtutem esse fortiorē, & laudabiliora signa ad permutationē, quam ad suppurationē, an secus. Si est etiā laudabilior terminatio. Aui. in cap. de signis permutationis pleuresis. ad suppurationē, sentit esse significationē laudabilem in sputo, & aliis. Sed in presenti sentit textus, scrationē minime esse secundum rationē. Item ex permutatione, sepe succedit mors subita. vt̃ si ad cerebrū guttur aut cor permutetur, sed id, non ex suppuratione necessario, vidēdum eodē capite. sed in oppositum, quia suppuratio in pulmone, omnino parit ptisim a toto genere mortale. Item elongari nocuum humorem e nobilibus sedibus, nihil melius, id autē in permutatione euenire potest, igitur. Quod cōcedo, semper intelligendo de pulmonia, & hāc vltimam rationē pono pro causa. vnde & si vterq; exitus medius sit, inter salubres simpliciter, & mortales. permutatio magis accedit ad latus incolu- mitatis. suppuratio vero ad mortales, rationes autem in oppositū suis viis incedunt. Quibus visis, ad literē expositionem accedo. & primo qualiter dixit Hippo. in litera. & dolor non desinit. cum sit verisimilibus dolorem

desinere permutato humore, a loco passionis. itē qualiter in apostematibus pulmonis est dolor, cum sit insensibile membrum. de hoc non curo. erit enim grauatiuus aut pungitiuus, sentitur enim dolor profundus & quedā contractio versus spatulas ex paniculorū contractione, videndū de signis periplemonie per Aui. de primo vero dicimus, q̄ in hora permutationis, aut parū antea, poterit dolor a sede affecta desistere. sed ipso perseuerate, unde indicatur, non resolui, per ipsum, simul cum aliis signis, presumitur de permutatione. Non esse screeationē ex ratione, est tardius incipere screeare, itē debiliter screeare, & cū difficultate, ac id quod expellit, male esse qualitatis, nō talis tamen, vt inde mors pmittatur. nā id totū humoris ineptitudinem, virtutisq; imbecillitatem, ostendit, quod ad suppurationē, aut permutationem, est fundamentum. & nota, q̄ screeatio. debet esse minoris quantitatis, quā antea, in eo apostemate, quod in via permutationis incidit. dicente Aui. cap. citato. & quādo vides egritudinem iam sedatam parumper, & occultatam, & non est illic sputum. dictu vt solebat. tunc fiunt exiture &c. **R**estat iam procedere, ad illam textus particulam, nec (biliose fuerint alui deiectiones.) que particula, cum sequētibus, vbi mentio fit de aliis fluxibus, etiam sinceris, simulq; de vrine fluxu, spisse & sedimēto refertissime. declarat, si talia videantur, aut succedant, posse aliter illud apostema terminari, quā per prefactam terminationē. & de biliosis deiectionibus, hoc est colericis, se expedit Gal. ipsam duntaxat vt inditiū colericæ materie introducens. que biliosa materia crisi vacuationis. & non permutationis est obnoxia, vt sepe dictū est, ac dicetur. sed in veritate, semper cū benigna supportatione, oīa ista sunt attendēda, vt causa. cū de aliis fluxib⁹ statim mentionē faciat, q̄ humoribus grauib⁹ corespondent. vt in explicatione verbi, (sinceriores) ac alterius solutiores, apparet qcquid fit, de varia expositione ad ea duo verba, vt in cōt. apparet. que oīa magis explicabunt, cū totā rem enodauerimus. ob qd̄ succedat de vrina isti⁹ textus sermo, sup quo dicit Gal. esse talē vrine fluxum. quandā iudicationē paulatiuā istius morbi, q̄ coctionē vocat. nā mors, abscessus, per vacuationē iudicatio, ac paulatina consumptio, oīa ista generali nomine dicunt crisis videndū sepe per Gal. morbus ergo iste salutaris, vbi vacuatio nō habet locū. nec pmuatio, obnoxia erit paulatiæ cōsumptioni, q̄ fit ea vacuatione per vrinā, q̄ 4. aph. eo textu laboriosis in febrib⁹. saltim crassam, satis vtilē pronūtiavit ipse Gal. Que oīa excussione indigēt magna. primo qliter Gal. istā p̄ vrinam vacuationē, vocat paulatinā consumptionē, cū. 4. aph. textu citato, & clarius eo. quib⁹ spes est ad articulos, nō est adeo tardi euētus, vt nō liberet a morbo in pri. quar. die potissime cū vie vrinales finitime sint ipsis venis trūcalibus, vbi humores preexistūt. Item quā congrue appellat vacuationem, quācunq; coctionē ipsam. nonne, & ad celeriorē iudicationē, coctio ipsa

ipsa exigitur: & quis vacuationē, coctionē appellauit? Respondeo viā vrine, iudicationē esse publicā pluribus morbis, & celerē, vt citatū est. & aliquibus corporibus ex destinatis conditionibus, vtiliorē aliis, & ita A ui. 20. 2. terci de cura dolorū iūturarū. nihilominus si accidat humores sic lētos esse vt naturā minime porritēt, & ad vacuationē publicā celeriorē conducant, eos natura partibiliter concoquit, & paulatine expellit per vrinā. nō seruos ad vnicam expulsionem ceticam, turbationē precedente, sicut in fluxu sanguinis, ventris aut sudore contingit. que paulatina vacuatio, dicitur coctio: quia expulsio fit, toto moderamine nature seruato, expultrice vacuante, coctioē finita. Et non ob irritamentū ipsius humoris. q̄ si super humorum copia, talis coctio precedat. poterit & ille fluxus magis subito iudicare. Sed semper ob venarum nullum, aut torpidum sensum, exigua precedet commotio. vnde nulla vacuatio sic paulatina, consumptio dici potest, vti ea que per vrinam fit. Ergo siue subito aut paulatine morbus consumitur, laudabilis coctio in humore exigitur. Sed que in humoribus grauibus fit, paulatina est, & tutari potest a permutatione, cui tales humores obnoxii erant. que omnia & si pro pace Gal. sint ad vnguem exaracta, aliter sentio, de tota hac parte textus, que incipit nec biliolē fuerint alui deiectiones. Nā si ista per vrinā, sic paulatina consumptio est, nulla ratione video, vt tandē succedente ea vacuatione, securetur a permutatione, & q̄ in toto eo tempore, in membro affecto, non vergat in suppurationem, itē eadē ratio est, si hec vacuatio per vrinā, pro causa celebratur in hoc textu, que liberat a permutatione, q̄ illa ventris a quocunq; humore sit ita eodē modo non intelligatur. item quid humori existenti in supernis sedibus, & viis vrinalibus, vt ille compressus paulatine concoquatur, & ad vias vrine deponatur? Ob que omnia dicas, fluxū ventris a quocunq; humore sit, nā verisimile est, cū aliquod apostema fit, potissime a causa corporea vt nō solum peccent in corpore illi humores infarciti in mēbro, verum & alii in venis, vt terci de morbis vulga. in principio, ac in primo de iudicatione visū fuit. ob que in cap. de signis pleureſis ait A ui. per viam cause, diuersitatem ventris, hoc est fluxum in pleureſi iuuare, etiā in principio & multiplicauit Hip. ea verba de fluxu bilioso, aut sinceriori, quia pulmonia & pleureſis a variis humoribus fieri possunt, & non duntaxat a colera, dixitq; vt solutiones sint, quia sicut habenti ventrem lenē raro succedit pleureſis. 2. primi. & in prologo theisir. ita p̄ solutiore ventrē facilitatur resolutio apātis, ipsa natura facta potētiori sup̄ materia apātis exonerata ob vacuationē. sic alſelare semel aut bis excusat a flobot. q̄ est vera vacuatio humoris apā faciētis. Oīa ista ergo colligēdo, cōformiterq; ēt ad dicta Hip. cōtō illi⁹ in. 4. A ph. qb⁹ spes est ad articulos cōuertī. Dico q̄ si apāti iudicādo p̄ permutationē, succedat fluxus ventris alicuius humoris, ita q̄ non fecalis, nō saniosus, quia
posset

posset esse post suppurationē, & non tutabatur a permutatione, aut venter mollior reditur naturali, aut vrina succedat crassa, plenaq; sedimento, etiam si non sit plene coctum, solum enim intelligo ipsam representare, multum de humore vacuari, sic enim explano, illud verbum textus (ac plenius obtinēs sedimentū.) his vacuationibus, sicut & celerius, fluxu sanguinis e naribus. iusta calcem citati Apho. talis permutatio incipietur, aut parte priuati humoris ad eas vias deriuati, aut natura facta super reliquo potentiori, absq; eo q; sentiam, eam per vrinā vacuationem. esse quandā paulatiuam consumptionē, que post longum tempus succedens, tutetur a tali permutatione. & sic An. dicto cap. de signis permutationis, & quando vides egritudinem iam sedatam parumper, & occultatam, & non est illic sputum, tunc fortasse minuitur materia cum vrina, aut egestione, aut apparitione solutionis ventris colerice subtilis, aut apparitione vrine grosse. vbi eodē modo sentit de vtraq; vacuatione, si autē illud non fuerit, tunc apparebit exitura hec ille. quare. &c.

¶ Abscessus consistunt hi in locis infernis: quibus circa ilia inflammatio fatiget: illi in supernis in quibus ilia molliora: & sine dolore persistunt. Si vero aliquandiu spiret difficulter sine aliqua alia causa desinet.

COMMENTVM GALENI.

Euidētē intelligit causam Hipp. Id enim verbū prophasis. i. causa euidens significat: quotiens igitur spirationis eueniēs difficultas per predictas affectiones rursus de repente desistat: & euenire & desinere sine euidenti causa significat tendere humores ad caput quēadmodum ad infernas sedes calor quidā euidēs circa ilia. Nō enim pituitosum humorem existimari conuenit intelligi ab eo predictionē in qua ait: in quibus circa ilia inflammatio fatiget. Nā multo melius intelligi potest de calore preter naturam flāmido proditam esse inflammationem. Iseuenit ob ignem sacrū: aut inflammationē proprie nominatam: q; si fuerint illa e contrario molliora ac sine dolore: humores vero tendant sursum versus quod indicauit spirationis difficultas: abcessum erupturū supernis sedibus expectato. GLOSA.

Visa certitudine permutationis in precedenti textu: procedit Hippo. in presentiarum ad signa declarantia quo permutatio inclinetur, exordiamur ergo a permutatione ad supernas sedes, per quas non solum regionē retro aures, vt supra, verum omnē supra diafragma regionem licet intelligere. quod ellicio, ex textu Aui. inde signis periplemonie autoritate Hip. in serie que sic habet. & Hippo. quidem dixit q; quando eis accidunt exiture apud mamillas, aut ea que sequuntur eas, & aperiūtur fistule, euadūt. & illud est note cause. Raptum autē seu peruentum materie ad superiora, habes depictum ab Aui. in. 2. quarti cap. 4. Sed permutationis ad ea loca. in cap. 14. vbi grauitas capitis sensuumq; turbatio & proprie auditus, (cuius

(cuius causam supra habuisti) simul cum anhelitus cōstrictione, (alludēdo nostri textus sententie) ponitur. de quo sic, post anhelitus cōstrictionē & alterationē eius in ordine suo donec quasi quiescat illud subito. textus aut noster ponit, pro potissimo signo sperare cū difficultate & desinere ab eo labore sine aliqua alia causa. que vt clariora fiant iustum est querere si istud inditium etiam prius videbatur in talibus. Deinde quare non desistet etiā illa difficultas, facta permutatione ad inferiorem regionē. ¶ Spirationē difficilem reddi ob manifestam causam, si quis superflue infrigidetur circa eam regionē, perspicuū est. x. de morbis curandis. idem per causam corpoream, que euidenter etiam dici potest. Vnde cum hi pulmonia fatigabātur, spirare difficulter publicū est. Sed si subito quiescat ab eo labore, presumpcio est, eum humorem elongari ab illa sede spiratoria. Nec quieuit talis, q̄ supresserit medicamentū ex croco dilatans anhelitū, nec q̄ copiose excreauerit, sed vt dixi, propter permutationē morbi ad distantē locum. q̄ si facies rubeat, venęq; guidē tumefiat, quo humor transit, non est q̄ dubites. Et si calidior ea regio appareat, sudauerit, ve, aut signa q̄ testantur permutationem ad inferas sedes non videantur, adhuc inde certior redderis, q̄ si ex venis truncalibus aliisq; inferioribus sedibus, sursum versus materia agitaretur, subito grauari spirationē ex transitu iusta ea loca, nihil mirū est. Vnde eo nomine, erit peculiare inditiū permutationi superne. iusta sententiam Hip. Sed cum ex pulmonia, pleuresi ve, talis permutatio fiat, vbi sperādi tanta erat difficultas, qua ractione vsurpatur a permutatione superna, aperiamus. Crederem in eo motu, magis diffundi ad vias spiratorias, cū prius in substantia pulmonis imbiberetur. que materia cum in motu sit, elōgata magis, & eā nouam angustia, & priorē, pacificauit. sed inferius versus statim magis elōgatur. ¶ Sed de permutatione ad inferas sedes, viso. q̄ iliia mollia habebant esse & absq; dolore, cum superius conuertebat morbus. Ergo tensa dolorosa q̄ videbuntur, cum ad inferius inclinatur. Sed si calida prexistant talia loca preter naturaliter, nō est q̄ dubites. vnde subtiliter omnia tria signa, quibus res tota consistit, singulariter collexit Hip. nā ex eo in 4. Aph. vbi dolor aut calor vbi morb⁹. & sic Aui. in cap. 13. loco citato. ex quo semper cū debita reuerentia. Gal. ego de inflammatione. posita in litera pro tali inditio. non sic exquisite sentio, vt ad inflāmationē apostemosam extē datur. imo ad calorem antea non visum in ea regione, non intensissimum, sed quali pituitoso humori diu putrefacto conueniat. qui modo deriuatur ad hec loca. nam pulmonia frequenter pituitosa est, & ea que inferius inclinatur proprius. Si enim iam erat inflamatio apostemosa in iliis, iam significatum, & non inditium, reputaretur. Que omnia cum pace Gal. si licet tāto patrono contraire. quare. &c.

DE ABCESSIBVS.

Cap. xii.
Abcessus



Abcessus: si in cruribus erumpit in pulmonia vehementia ac periculosa omnis utilis est: optimus vero est: si per screationis mutationem iam existat. Si enim tumor ac dolor iam infestet: & screatio pro flava purulenta existat: ac foras excernatur ita securissimo homo supererit & item abcessus ocyssime citra dolorem desistet. At si creatio non recte excernatur nec vrina videatur bonum habere sedimentum periculum claudicantis in articulo vel multi negocii imminet.

SAL.

IN PVLMONIA vehementi abcessum erumpere in cruribus prorsus bonum censetur. Siquidem maxime vera sententia Hip. est secundo libro de morbis vulgariis per scripta de bonis abcessibus ut optimi sint: si deorsum & quod longissime ab egrotatione abstant. Sed potissimum si cum concoctione pariter erumpant. Id. n. commendauit primo libro de morbis vulgariis dicens. Concoctio celerem iudicationem ac securam sanitatem promittit. At vero concoctionem indicat screationis mutatio: & item vacuatio innocua atque abundans. Hoc enim indicauit dicens: ac foras excernatur. At si citra morbi concoctionem abcessus consistat in cruribus: vindicabitur quidem & huc in modum homo a periculo in pulmonia eminentem: sed articulus ipse in quem decumbet: difficilius sanitati restituetur: ac forsitan quoniam eger claudicabit. ¶ Sursus hoc loco per scriptum est non vnum cruditatis inditium quemadmodum concoctionis. Sed adiecit ductam quoque ab vrina dinotationem. In ipsis sane maleficis screationibus non insuper adiecit in concoctionem. At qui id oppositum concoctioni est: sed abunde fuit duntaxat non excerni screationem idoneum haberi signum malicie egrotationis existimans ut scerari tantummodo: aut concoqui tantummodo neutrum idoneum existat eo quod sepe numero satis sceratur quam morbus incoctus sit: & item quoniam concoquitur morbus: excreatio vero non satis excernitur interdum pro debilitate mouentis thoracis facultatis interdum propter crassitudinem & lentitiam screationis: quoniam propter amborum concursum: tum virium debilitatis: tum etiam qualitatis puris. Itaque necesse est & concoqui morbum: & excerni recte screationem per affectionem que in sanitatem itura sit: per affectionem vero contrariam idoneum signum non scerari tantummodo est: ex superabundanti vero in ea ipsa inditium erit malefici morbi: si adeo non recte excreat: nec vacuatur materia in thorace condita ac pulmone: ut etiam adsint inditia quidam cruditatis humoris. Consistat enim ut difficilior sit affectio in qua neque excreat & item cruditas permanet. Modestior vero per quam concoquitur quidem: sed non abunde excreat: nec integre perpurgantur. Ceterum ut abcessus maxime circa artulos erumpat: id quod libro de morbis vulgariis scripsit. hoc etiam loco indicauit fere extra propositum dicens periculum claudicantis in articulo imminet. At vero causa talium abcessum amplitudo articulorum habetur imbibes decubentes fluctiones. Ad id quoque conducit motio eorum Omnes enim humores ad sedam commotam & calefactam facilius permaneant.

G L O S A.

Com

Commendat per mutationē ad crura, presertim sub certis cōditiōibus, ex quibus laus simpliciter, aut secundū quid, elliciet. sed pro ingressu ad litere expōnē primo satisficiamus. quare cū supra pmisserit salutē per deriuatiōē ad vtrāq; regionē, nunc vnā tantū cōmendat. s. inferiorē, potissime cū deriuatio ad superiorē fundetur in humore calidiori, qui facilioris obedientie dicitur. item apāta ob sui magnitudinē vituperantur. Sed que ad inferiorē sedē inclinant ob articulorū spatia sunt obnoxia magnitudini igitur. Sed in veritate his nō obstātibus infetior pmutatio iuste appreciat cū mēbra sint viliora, magisq; elongata a sedibus vite, atq; ob eā maiore distantia nō exigua virtutis ppellētis vis ostendit. ad quod habes singulare fundamentū. cap. de variolis, ex Aui. Iusta qđ infero aliqua vtilia. primū qđ & si ex permutatione ad vtrāq; regionē salus succedere possit, certior tñ si inferius inclinetur. infero. 2. signa textus a probantia talē ad inferius pmutationē, exigi esse cōplectiora, pro superiori pmutatiōe cōmēdāda infero. 3. & si sub dubio, qđ illa inferior permutatio celerius ad salutē terminabit, potissime si cetera sint paria, quia maius virtutis dominiū ptēdit. nec spaciōsitas inferiorū articulorū magis dicitur, quā eas particulas posse magis pmutari. Suciunt autē prōptius inferiora loca, tñ qđ vilia, tñ qđ decliua, ac qđ vacua magis, ad qđ oīa inuenies fundamentū ab Aui. in. 22. tert. causā assignante. cur inter articulorū dolores podagrici frequentius reddeant. ergo & si partes he pactiant, toti salus magis promittit. De quo Aui. in cap. de pleuresi. 1. Oportet secundo procedere, ad cōditionū enarratiōē quibus talis permutatio approbet, & prima est, si flauus color screationis, ad purulentū permutetur, qđ screationē, non inde biliosam, & purulentā diiudices, nā talis supra valde reprobata est. Sed qđ color ille flauus, semi albus fiat, sic Laurentianus in. 1. aph. in textu paroxismo transtulit verbū, sputū sub rubeū. que screatio si mediocriter foras expellat, talē permutationē tutissimā esse credas. Sed pfecto mirū est, cū sub talibus inditiis, passio ī priori loco feliciter posset terminari. nā quid aliud in pectoris passionib⁹ desiderat, qđ coctio expulsioq;. itē videtur pugnare, qđ morbus ita plixus, habeat sic talē coctiōē, nisi esset, qđ & si respectu malarū screationū quib⁹ anceps esset talis pmutatiōis exitus, hec screatio coctiōe expulsionēq; cōmendat, distat tñ multū ab ea laudabili, qđ in passionibus his resōlone finitis, visit. ac in talibus pperat talis coctio, lenitq; oīo dolorem, facileq; in exactam albedinē terminatur, que oīa gnauiter hic procedunt, & valde desiderātur, que tamen si videantur, absceillus promittit in cruribus salutaris. potuitq; ea coctio duntaxat partes subtiles occupare, quod bonum promittit, sed nō omnino, quia si coctio pfecta esset, salubriter omnino esset terminata passio. iusta id, quod ex Hippocrate citatur in presenti commento.

Considerādūq; deinde sup vtilissima sentētia, de qua Gal. in cotō, qđ ad cōple

cōplectā in screatione laudē, non fuit Hip. contētus in ditio coctionis, sed subdit q̄ excernat̄ foras, quo & expulsive virtutis perfectio indicabatur. Sed cū de screatione inditia mala adiecit, contētus fuit dicere, nō recte excernatur. Facit ergo hoc, nos dare causā, quare signa bona debēt esse cōplectiora, malis, de quo in. 2. Aph. cotō primo aliquid dictū est. & si in ea snia acutorū morborū nō sunt oīo certe p̄nosticationes, videat̄ quedā indiff. in vtrisque signis. etiā in. 2. q̄rti. sup̄ passū. O quāta signa timorosa videm⁹. &c. aliquid posset colligi, qd̄ prima facie nobis pugnaret. Sed in veritate cum multifariā natura nostra possit periclitari. quocunq; signo malo vigoroso, est suspitio de virtute, ob quod ad cauendū talia obstacula, ex oī parte op̄ signa bona fauere: saltim potissimā. Gal. autē iusta rem nostri textus, explicat sententiā. nā visa est abundans screatio. Sed non promittebat ideo sanitatē, eo q̄ in principio morbi, & obirritamētū humoris puenit. potestq; humore cocto defficere expulsivā. Sicut in statu pleuresis, visum est humore cocto, aut q̄ humor expellendus, multus est, aut q̄ virtus defecta sit naturaliter, aut acquisitie. quod cōiter videmus, in senib⁹ & potissime vbi fit flobothomia superflua, aut non fit, ob metū etatis. Ergo ad valitudinē promittendā, & coctā esse screationē, & foras excerni necessum est. Circa quod dnbtabis rationabiliter. quia disputatū est per concili & genti questis propriis, an materialis morbus per solā alterationē possit cessare, & responsum est, q̄ sic. ita q̄ vbi corruptio, non est exuperās, alteratio ipsa facit ex toto cessare putredinem, iusta dicta Gal. cotō illias, vbi cunq; cibus preter naturā intrat. Ergo existente screatione cōcocta, & si foras nō excernat̄ poterit in bonū terminari. Respondeo primo, expulsionē esse necessariā, ne iterū pullulet putredo, ex aliquo occulto vestigio, potissime nō seruanti bus exquisitū regimē. cui rei prouidet Gal. primo dierū decretoriū. ac in presentiarū, timeo humorē aliqua vna particula conculcatū, nō sic remissa putrefactione predictū, vt sola alteratione posset cessare, presertim si notabilem cōtrahat morā in particula. dixi notanter illud, quia repercussiuus solet in principio aliqua pars esede affecta retrocedere, que castigabitur in venis, itē quia coctio huius text⁹, nō est velox, nec exacta, alias nō esset p̄mutatio, obque oīa, superior snia solida sit, vt vltra coctionē, expulsio necessaria sit in his apātibus, si ad bonū sunt termināda, restat super dicto p̄posito inuestigare, quis maior diffectus sit, an crudū expelli, an coctū nō excerni, & gētilis. 10. terci cap. de sputo pleuriticorū sentit forsan, talia nō esse cōparabilia. atq; vtrūq; posse esse, eque malū, quia letale. & si qua ratio est respōdēdi, vt minns malū sit, coctū nō excerni. ego autē habeo snia; oppositā gratia disputationis, quia mors citius preuenit suffocatione, quā resolone itē quia fluxus ventris in principio pleuritis nō habet pro malo, saltim per viā cause. Vnde Aui. in. 1. 4. trac. 2. in cap. 7. monēs humorē esse cōcoquēdū ad va

ad vacuationē. pro oībus incōuenientibus. ad que cōducit ille ordo puerfus
 semp vtitur hac particula (fortase.) quasi castigans se ob cōtingēcias, quib⁹
 vacuatio crudorū iuuare solet. sed multos pleureticos vidi extinctos, cum
 screatione sat alba: potissime illis Arabibus, qui sua morosa reuulsione ex
 opposito latere, sinere apostema adeo magnificari, vt expultrix succūberet
 vnde ampliando sententiā, non multūq; deuiando a sentēcia Gal. quatuor
 gradus constitue, si lubet, primū, crudum esse, & nō excerni, secūdū, coctū
 esse, & nō expelli, terciū, crudum esse, & expelli, vltimū vero, coctum esse
 & diminute escrari. Quod ergo crudum est, & non expellitur, apicē tenet,
 cum in duplici virtute defectum declarat: & alterante expellenteq; cū vero
 non excernitur, solum liquidus deffectus expulsive denotatur, quia po-
 sibile est, coctum esse. Quod si obiicias, id taxandum, nam si alterās virt⁹
 valida est, non est, vnde expultrix deficiat. ex Gal. 6. de morbo & simptho.
 in serie, que incipit. quoniā necesse est. vt expulsua rem nocuentū inferē
 tem. cito expellat. Nam cum virtutes naturales sūmentes conactū fortius
 operentur Gal. in cōmēto pulsuum, & expulsua virtus sit prōptior ad hos
 conactus ob irritamenta humorum. Sepe enim videmus homines debilif-
 simos. vnico ictu a se deponere graue pondus, quod tolerantēs diutius, fati-
 gabantur, ergo consentaneum est, si coctus est humor, vt expellatur. Dic
 q; intentio Gal. ea parte solum est determinare, qualiter processu etatum
 virtus expulsua minus debilitetur. quam alie virtutes. q; autem non sit po-
 sibile, ob in sarcitū humorē in membro, aut ipsius lentorē, aut ipsius deffe-
 ctu, non complere actum expulsionis etiam ipso humore concocto, nō est
 absōnū, quia processu morbi, in dies vires magis prostant, & virtus expul-
 trix est, que claudit opus. potissime q; talis virtus non solum mouet hu-
 morem excernendum, verum & membrum. ergo si screatio cōmendanda
 venit, non solum coctione, verū & publica expulsionē, & vice versa. ad ma-
 lum autem sufficet non excerni, quia ex eo solo deffectu, mors succedere
 potest. ¶ Est alter pūtus solemnīs. quare in signis imaturationis nō fuit sa-
 tiffactus sputi cōditione, verū cruditatē adiecit. in vrina. priusq; ad solonē
 veniamus, ppendamus de dicto Gal super hoc proposito, cū ait, rursus hoc
 loco, nō est pscriptū vnū cruditatis inditiū, sicut coctionis. Dic tu, imo dū
 taxat vnicū, quia ex vrina solū, nā sputi crudi inditia non ponunt in textu.
 nō excerni nāq; recte, solū expulsive vt dixim⁹, arguit defectū. oporteret
 enim dicere, & si screatio subtilis, aut nigra fuerit, aut aliquid tale, qd ex-
 presse Gal. in litera. cū dicat, in ipsis sane, maleficis escreationib⁹ nō adiecit
 insup in coctionē. Responsio est q; hoc loco Hip. nō adiecit inditiū crudi-
 tatis vnū. i. sup vna & cadem re. de qua coctione, notauit, & illud erat screa-
 tio. Sed in signis cruditatis ad vrinā se trāstulit. Non ergo verbū vnum, re-
 feratur ad numerū, sed ad rem vnā. quia constat, super re diuersa id comen-
 dasse

dasse. aut q̄ etiā ex incongrua, & nō recta excreatione cū aliis signis malis, defectū coctionis sub intelligas, etiā in sputo. sed prior solutio melior est. Sed q̄ ob causam, posposita sputi conditiōe se transtulit ad urinā. Dic breuiter, q̄ cum sputū non excernatur, non est vnde signa cruditatis in eo considerentur. Oportet ergo in alio superfluo id notare, puta urinā, q̄ cotidie expellitur. Si igitur cum urine cruditate non expellitur sputum, signū est non expelli, non inquā defectu expulsive, sed alterantis, quod multo peius est, nec ita potest iuuari per artem. Nā si virtus alterās defficit in venis, & locis calidioribus, quod cruditate urine ostēditur, a fortiori defficiet extra venas. ob quod in morbis extra venas: si est bona urina ipsa, non ita appreciatur, sicut mala timetur. Gal. 1. de crisi & hisa libro vinarū. Potestq; etiā subtiliter dici, q̄ autor ad urine cruditatē se transtulit, quia ipsa sedimētosa cocta q; & si scretio non recte excerneretur, non obligaret necessario ad permutationē, per ea que supradicta sunt. Ergo tali urine cruditate, simul cū scretione nō recte expulsa, permutatio promittit, alias non iusta id Aui. in. 10. terci in tract. 4. cap. 7. in verbo. & non est illic sputū, tunc fortasse minuitur cum urina. ¶ Properemus ergo ad vltimū lectionis, & est, qualiter omnimodo, salus a pulmonia promittitur per talē permutationē ad crura, vt supra declarauit. Sed si illa duo signa videntur urine, & scretionis, particula affecta necessario periclitabitur. Quod cōsideratione dignū est, qd̄ inquā, talem habet causam. facta enim permutationē, cum tanta cruditate, expulsio duntaxat est, ex irritamento humoris, qui peruenit ad particulam cum tota sua nequitia, estq; non parua, quandoquidem in locis nobilibus natura non valuit ipsum humorē tolerare, ac cōcoquere. estq; ibi totus ille humor adunatus absolutusq; a comertio bonorū in membro vili, cuius salutē natura omnino non suspicit. ad quem sensum exponitur illud Aui. in prima. 4. raro fit euasio ab egritudine acuta interficiente. sine contractione alicuius membri & illud verbū cōtractio, in Arabico exēplari sonat azema vt etiam. 22. terci de prohibitione gressus, vtitur tali termino. quod in. 10. terci. cap. de pleuresi. cū de fistulis que in cruribus fiunt diserit, ait, & quandoq; antiquatur membrū. loco cuius verbi antiquatur, legitur in noua litera paralicatur. Sumpto nomine paralisis generaliter ad claudicationē, aliū ve similem defectū. Sicut Hip. in presenti in calce textus. quod totum singulariter Aui. dicto loco. paralicatur inquā, & proprie, quando non est vacuatio aliqua, cum urina stercore aut cū sputo plurime maturitatis, nā si fuerit aliquid talium erit salubrius cum apostema post hec accidit in pedibus hec ille, suddit nunc duos effectus solēnes, in illis duob; signis. Nam p̄ vacuatiōē significatur paucitas materie facientis exituras, & addit, & possibilis est retificatio ei; scilicet materie, que expellitur cum maturatione, dictu aliqua, in prefacta sede priori. Et nota quam pulchriora sunt hec dicta

nostra dictis Thadei in presenti. Quod si quereris demum gratia perfectionis, an talibus apostematibus sit consulendum, dic q̄ sic, aut solis loca-
sibus, ac etiā vacuationibus, si valde timetur particulis. vt. 3. quart. cap. 19.
p̄c̄itum sit floborh. in apostematibus glandularū tpe collectionis. q̄re &c.

¶ Si abscessus delet: ac rursus repetit nequaquā secreta sc̄eatione ac fe-
bre detinēte: difficilis morbus est. Periculū eī delirij mortisq; imminet.

G A L. Deleri dicere quedam tumorem preter naturam nō id qd̄ desiste-
stere indicat. Verbum enim desistere aliquid generalius, deleti vero cito
desistere ac velut de repente significat. Id igitur accidit interdū propter hu-
moris tenuitatem & partis laxitatem, & item circumueniētis aeris calidita-
tem, atq; adhibiti medicamenti potestatem, ac virium egri firmitatē. Si
enim omnia predicta concurrant moles preter naturam cito discutietur.
Sed magna ex parte tales delentur transmeantibus cōmittentibus eos hu-
moribus, aut in eandē sedem vnde cōmoti sunt quod inquam proprie no-
minat Hip. repetere, aut ad aliquam aliam sedem in p̄fundo corporis po-
sitam. Tanquam igitur ex causis maxime cōtrariis moles deleatur preter
naturam finem habet maxime contrarium, aut citissimam indicans nocue-
materiae solutionē, aut deterrimam affectionē in partes precipias remean-
tibus. Hec igitur omnium abscessum cōmunia censentur. Diffinitio vero
cōmunis quoq; deleti tumoris est. Considerari vero oportet & alia inditia
potissimū que propria affectarum partium. Hoc loco spiritualiū opifi-
ciorum propria diffinitio ab Hip. proxima scilicet cōmunibus perscripta
est. Itaq; dixit ita. Si abscessus deletur nequaquā secreta sc̄eatione ac fe-
bre detinente difficilis morbus est. Constat enim vt secesserint in profun-
dum ad sedem perspicuam. Si enim discussi essent non insuper febrici-
tarent, ac facile sc̄earent. Itaq; verisimile est in pulmonē omnem secessisse
fluctionem, & ob eam rem delirare eos ratio est. Siquidem id vnum ex
iis habetur, que per tales in pulmone affectiones eueniant. At vero vt spi-
rantes difficulter morituri sint dicere supersedit, sciens noseam rem esse
ex predictis intellecturos.

G L O S A.

Nihil omittens Hip. de necessariis, trāsfert se in hoc textu penultimo
huius negocii, ad quandam considerationem circa terminationem p̄fa-
ctorum apostematum. & est textus, quo promittitur deliriū, aut mors, ex
delectione apostematis. pro cuius introductione notandū est, qd̄ delectio,
abscessio, occultatio, retrocessio sinonime possunt intelligi, & approprian-
tur apostemati, qd̄ per modum subitum cessat a membro, quo prexistebat.
vnde & si Gal. hāc delectionē resolutioni adaptet, si stricte de ea sentimus
sat differunt, quia resolutio nunquam sic subita est, vt rigor huius termini
occultatio, aut abscessio predicat. sed de nominibus nō est multa vis. Noto
secundo, qd̄ vt ex textu potest colligi per illud verbū (deletur ac rursus re-

petit.) trifariam id contingere poterit, primo q̄ in pulmone existens. ad quamcunq; sedem deriuetur, & sic abscondum parum post, ad idem membrum reuertat. Secūdo vt iam in crure existēs inde occultetur, & ad idem crus repetat, tertio q̄ in crure existens, de nouo p̄pter mutationem a pulmone, iterū abscondatur a cruribus, & reuertatur ad pulmonem, differens a primo membro, q̄ in hoc tertio a pulmone ad destinata sedem permutatio fiebat. Potestq; addere quart. vt a cruribus non ad pulmonē verum ad quamuis sedem deriuetur, & repetat crus. differens a secundo mēbro, quia in hoc quarto non adstringor, vt in cruribus e pulmone prius affecto inueniatur apostema, sed per quemcunq; alium modum possibilem. Quo viso iustum est perpendere. sub quo membro principaliter textus intelligatur, & dicimus q̄ sub tertio. nā vis illius verbi (repetit,) id sonat, puta ad eundem larem. Textuumq; etiam preteritorū sententia, ad illud obligat. Notandum tertio, q̄ & si resolutio apostematū paulatina sit, collatione tamen ad indurationem, corruptionē & suppurationem, dici potest subita, & inde nomen delectio, sibi attribui potest. & sic Gal. vnde verū modum crisis imitatur, & fit cum potentia virtutis, saluteq; totius, ac partis, qua, apostema prexistebat. ob qd̄ libello de intemperantia inequali, exaltata est hec apostematū terminatio inter omnes. que medicamentorum equalium subtilium approximatione, membri raritate, humorum subtilitate, ac aeris calore, faciliatur. Et qualiter hoc vltimum, non pugnet ei, quod in tertio hui⁹ dicemus, de apostematibus hiemalibus, ibi videbitur, nec obstat, q̄ vulgustalem resolutionem diffamet, credens humorem retrahi, ad internas sedes. Ignorat enim diff. inter resolutionē, & absconsionem, quam statim taxabimus, & rationem male crisis meretur. & sollicitat nos, ne idē morbus, aut peior reuertatur, & si ad tempus accidentia leniantur. quo tempore nec licet regimen dilatare, vt in simili proposito consultum est primo de diebus decretoriis. ob quod Aui. 2. quart. cap. 17. quecūq; de istis exituris eueniunt, & occultantur absq; maturatione earum, dispositio nō caret duabus rebus, aut vt reddeat egritudo, aut vt reddeat maior quam fuit. Accedit autem peiorem redire morbum, aut q̄ male se rexit, aut q̄ interea aliquem gradum malicie acquisiuit morbus, in dicto cap. & augmentata est malicia, ex eo quod superuenit materie, ex constirctione. pro quo habet litera castigata ex violencia, & labore. quā scilicet diximus. ecce igitur qualiter desistere, sit aliquando per resolutionem, quod summe apreciamus. aliquando per absconsionem, remeantibus humoribus ad eundem larem, quod satis timemus. quorum gracia, opere precium est videre, que possunt esse cause talis subite occultationis, & Aui. loco dicto, sentit duplicem. Prima loci ad quem transmittitur dispositio, nam si capacissimus est, quietatur humor, alias reddit. sicut in aqua fluenti fit restagnatio.

gnatio. ex quo patet, q̄ loci capacitas. est de rebus facientibus ad laudabilem permutationem, & securam. & si de peraccidēs disponat ad cauernam, & fistulam. vt inde reprobetur q̄ thadeus. 2. quart. altera causa potest esse medici ignorantia, non considerantis casus, vbi repercussiuua sunt prohibita. Nam si cretico repercussiuua apponat, sepe in faciem mandantis reuerberare facit humorem. vt inde, sepe consultum sit, non agere contra partem nature. Ita potest esse, obuiatio ad aerem frigidum, sicut in variolis apparentibus contingit. alia est, conactus in particula suscipiente. nam & si destinatum sit, imbecilliores partes suscipere. 1. pri. 2. de diff. febr. & 2. de morbo & simpt. nō inconuenit, recalcitrare humorem ex tali conactu, potissime si non est deputata a natura, pro emunctorio, sed secundum quid dicitur debilis. he ergo sunt cause absconsionis apostematis. que tanto periculosior erit, quanto pars ad quam reuertitur nobilior sit. vt conelamatum est, eo Hippo. textu. extrinsecam herisipilam intus conuerti malum. & alibi asquinante habito, tumorem in gutture fieri bonum, que lex cōmunis est omni apostemati ex Gal. dicto textu. ex quo patet ingressus ad Hip. sententiam quantum timendum sit, vt materia in crure existens, alio ve loco ignobili, ad pulmonē sic nobilem sedem reppetat. quod Aui. in cap. de pleuresi. bene depinxit, scilicet exiture iste quando occultantur, & profundantur, significant nocumentum, & multiplicātur proprie, quando reddit materia ad pulmonem. dixit genti. multiplicantur occultationes. Sed ego glosa multiplicatur nocumentum, eo q̄ reddit ad idē membrum nobile & sat infirmum. de via autem, qua talis transitus fiat, non est mirandum, eadē est enim athebis ad athenas. Scis enim ex Gal. cōt. illius quibus inter phrenes & renes, quot inusitati transitus, & occulti sunt possibiles, in corpore viuo. Iusta quod Aui. in. 4. pri. cap. 3. in serie natura quoq̄ plerunq̄ taliter operatur. & euacuat non per partem, qua consueuit, ita q̄ sepe helitare facit medicum, in trāsitu talis materie. q̄ tanta posset membri quod suscipit dignitas esse, vt subita mors contingat. 10. tert. ex Aui. ob quod in calce textus, sors huius absconsionis, est delirium, aut mors. Quod si humor qui exterius residet venenosus sit, quis dubitat vltra causas dictas occultationis, non paruam esse, illam inclinationem, quā venenum habet ad regalia membra. ob quod hispanus poeta. vas aureū amat venenum. nescio quid, adeo odit pauperes, & amat principes. A quibus damnis, & sorte, in tuto est, inuictissimus rex noster, qui tantum timetur a suis, quantum ipsius miranda representat magestas, tantum diligitur, quantum ipsius incredibilis petit humanitas. nam non solum regem, sed dominum & piissimum patrem habemus in terris, quem sinat Deus optimus maximusq̄ nesthoreos vincere annos. ad propositū igitur reddeunt, poterit libentius venenosum apostema, vt antrax, glandula ve. tem-

pore pestis abscondi. quo tempore, festinat mors, ipsis glandulis absconsis. vnde Aui. 2. quart. dicto cap. concludens illius permutationis discrimina. ait, & recepit. quod verbum, videbatur satis extra propositum, nisi litera castrigata subueniret, habet loco ipsius, & perit. scilicet propter redditum ad tales nobiles sedes. Viso ergo de aliquali declaratione ad sententiam textus, restat perpendere de illis duobus signis, quibus grauatur talis absconsisio. & primum est febris permanentia, detinet enim febris, & si deleatur apostema. Sed videtur huic sententiae, pugnae illud Aui. in. 1. quar. in fine cap. 2. tracta. 2. in verbo quoniam alleuiat febris. vbi colligitur, in permutatione alleuiari febrē ergo qualiter detinet. dic quod non inconuenit, in permutatione alleuiari, aut quia non adeo contracta materia, aut dolorē minus causans, aut comertio bonorum humorum, aut partis resolutione, aut ex aliis circumstantiis. quod non pugnat verbo (detinere febrem,) quia potest esse continua, sed valde remissa. Sed attende, quod cum crura sint iatis distantia a corde, & non valde obnoxia, vt in ipsorum apostematibus febris detineat, potissime iungendo hanc occasionē, ad sequens signum, de quo statim: non esset longinquum fundare, textum intelligi, de absconsiōne apostematis in pulmone quod reppetit eundem locum. & id, timetur, ex permanentia febris. non intelligendo necessario, vt iam crura possiderit, sed quod a pulmone cessauerit, sed cum is textus ad permutationem factam ad crura continuetur, Gal. quod ex permanentia febris arguat ad profundas sedes nobiles remeasse materiam, ergo sentit ex exterioribus partibus, & istum sensum supra amplexi sumus. Dicamus ergo humorem putrefactum potissime calidum, etiam in cruribus existentē febrem iure, posse comitari. vnde si apostematis occultatio, esset eorum humorum vera resolutione, & si occulta, neque febris consisteret, ergo si febris detinet, inditium est, versus sedes moueri, quibus propensiores erunt ad febris conseruationem. Nam verbum detinet. adstringit me, vt febris nusquam euauit, alias posses dicere, & si prius non esset febris, modo significatur, intus remeasse humorē, nouo aduentu febris. Sed primo sensui magis heredo. sed cum alterum inditium contemplamur, maior se offert hesitatio. quid enim pedi, & screationi, vt ex ipsa vituperemus illam absconsiōnē. dic, quod ex febris permanentia, constat intus remeasse, sed cum plura membra sint in profundo. si iterum inspiratio difficilis fiat, & talis scicare minime possit, iam certificamur ad eundem pulmonem reppetisse. quo, cum labore spirat, & scicat. habet ergo iam debilitatus eundem metum, quem prius ex pulmonia conceperat. ob quod nec mirum, quod delirium habeat, ex affinitate ad cerebrum, lege, quid acciderit zoar, cum fugeret ab hali, ex apostemate mediastini. nec minus poterit succedere mors. suffocationis, prohibita inspiratione. Posset esse curiosum dubium, vbi complent illa apostemata, tempora sua, & si vtrobique, continuantur, sed de hoc, alias. quare &c.

Qui

¶ Qui purulenti ex pulmonia sunt si maiores natu fuerint: potius intereunt. Per alias vero suppurationes minores natu potius moriuntur. **GALE.**

Maiores natu non simpliciter, sed comparate aduersus minores natu intelligi debent. Nam qui per etatem nimium iam processerint ex nullo morbo magis quam natu minores conualescunt. Sed qui inter hos & consistentes suo vigore interiacent utpote semicani crudiq; senes nomine conualescere videri licet interdum magis quam qui consistent per etatis vigorem, quemadmodum Hip. ipse docuit de inflammationibusque in auribus fatigent, & nunc de purulentis ex pulmonia. In his enim quia propter excretionem sanatio est viribus egens validioribus, ob id potius minores natu quam maiores seruatur, in ceteris minores natu antea moriuntur, ex doloribus ac febribus id quod ipse dixit de auribus. Febres enim ac de liriami nus illis accidunt proinde aures antea suppurantur. Porro minores natu dicit antequam aures suppurentur, multi intereunt. Quoniam si effluxit pus in auribus conualiturum esse egrum sperari potest. Itaque per alias suppurationes sub ipso suppurationis tempore minores natu ex magnitudine februm ac doctoris moriuntur. **GLOSA.**

Claudit sententiam Hip. de apostematibus pulmonis, quadam comparatione facta, respectu aliarum passionum, penes etates, ut ex hac purulenta, contingat maiores natu, potius interire, ex aliis vero, ceteros etate minores. Notandum est pro introductione Gal. per maiores natu, solum primos senes intelligere, qui tales comparative dicuntur maiores. Nam absolute maiores, quales ultimo senio confecti, a uulla passione tutiores euadunt. ratio impromptu est, quia curans sicut sciuit, est virtus. in quibus adeo deficit, ut potius incepta sit illis mors, quam virtutem mereantur constantem. ob quod in alio proposito, disputatum est, omnem febrem dici calorem. preter naturam, propter naturalitate opposita vite, quia ephemera in decrepito, est mortalis. Sed circa hoc contingit dubitare, nam si ex hoc morbo textus, potius maiores natu intereunt. & inde, adhuc maiores, potius interibunt. Ergo de talibus, textus potest intelligi. & sic Aui. cap. de plenitudo ait. raro de crepitis accidere, sed si fit interficit, ob debilitatem virtutis in spuendo, & mundificando. que est causa, sentita a Gal. in cot. dic, quod aliud est referre corpora ad hanc, aut alteram passionem sub ratione periculi, aut mortis. Aliud autem, sub utroque euentu, scilicet vite, & mortis. nunc dico quod respectu istius purulentie, de utroque sene potest textus intelligi, sed tales de crepiti, non veniunt comparandi, ut ab aliqua passione superstites magis, ipsis minoribus natu euadunt. secus de primis senibus. Notandum ulterius, aliquot egritudines habere totum suum discrimen usque ad statum, aliquot etiam quo ad declinationem, loquor de declinatione quo ad accidemia, ut facilius intelligamus. & si de omni posset intelligi. nec cogor in presentiarum disputare

tare, quomodo in declinatione, sit periculū. quod attribuēdo nostri textus sentētie dico, q̄ suppuratio potest accidere fere in omnibus mēbris, que bifariam, infesta est nature. aut impetu simpthomatū, puta doloris, & febris, que in vigore suppurationis sunt vehemētiora. iusta sententiā Hip. in. 2. apho. aut ipsius puris retētionē, & mala expūrgatione, vnde mēbrum dilaniari, aut hominē difficulter spirare, inde cōtingat. cū igitur pulmo viuēdi non sit sensus, nec senes primi, ita habeant acutum sensum, respectu iuuenum, de quo ad vnguem. 3. huius pertractabitur. Itidem nec ipsi intensissime febres fiant, respectu iuuenum, siue id ratione auerois contingat, aut alio modo, inde est, q̄ primi senes a periplemonica collectiōe in tuto sunt, ex impetu simpthomatū, secus iuuenes. Sed cum iam ad puris expurgationem peruenitur, ibi totum discrimen est, nam deficiunt in expurgando pus, & sepe intereunt cum stertore suffocati. ob que ex hac passione, citius & potius moriuntur iuuenibus. secus ex apostematibus purulentis in artubus, vt. 3. huius videbitur lucide. Sed sub tali ratione, prestat istum textum ampliare, ad alias passiones precordialium. puta pleuresim, & si ad suppurationem non perueniat, vt timenda sit in maioribus natu, talis defectus expurgationis. Quod si ad maiorem lucem obiicias. textū istum non posse saluare, hanc periplemonicam collectionem in consistentibus securiorem esse, nam tales fiunt pthifici, sed talis nemini parcat. Immo ex apho. talis passio potissime accidit in flore etatis consistētibus, ita q̄ vulgus, male sciens ponere discrimen, inter pthism, & ethicam asserit hominem. senem, haud posse pthism incurere. potest dici, citius mori maiores, & id sufficere ad veritatem textus, & pro ratione Gale. in cōmento. aut quod ex Hippo. nec Gal. non persuadetur, iuuenem ex tali purulento apostemate euadere, nam licet introducat ex aliqua passione, puta aurium suppuratione posse aliquem senem magis reddi in tuto, quam consistentem, non valet inde, vt ex purulenta collectione pulmonis, aliquis iuuenis incolumior euadat, immo omnis etas potest succumbere. Et tandem faceret nos, reppetere superius agitatum questionem, si ex pulmonia suppurata sit euadere, ipso pure in eo membro expurgato, aut in cauum pectoris diffuso. Cum quo nota, satis interesse, in comparando corpora, ad frequentiozem occursum alicuius passionis, aut ad celeriozem aut tardiozem terminationem, & ad maius aut minus periculum. nam ab omni curanda passione de per se, iuuenis potius euadit, qualiter autē pulmonia, que potius pituitosa est, maioribus morbus proportionalis, cum sit, ipsi magis infesta dicatur, aduersus Hippo. sententiam in morbis minus. Scis enim in morbis complexionalibus, & de per se, eam sentētiā magis certam esse. quare &c.

De dolore

De dolore qui circa lumbos fatiget. Caput. xiii.



Dolores qui cū febre affligāt circa lumbos & inferas sedes si precordia attingit inferas relinquentes sedes: exitiales admodum sunt. Itaq; considerata alia signa sunt. Nam si quod horum prauum extiterit: desperādus eger est. Si vero remeāte in p̄cordia morbo alia signa nō praua extiterint talē fore purulentū admodū expectabis. SAL.

Si precordia attigerint quidā de delirio intellexerūt velut si in hunc modum dixisset. Dolores qui cum febre affligant circa lumbos & inferas sedes, si ascendentes cōmittant delirium, difficiles sunt. Alii melius quā hi partē corporis dictam volunt, quod septū quoq; transuersum nominatur. Suffragatur veritati orationis illud qd̄ est in calce sermonis perscriptū, vbi dixit, hunc fore purulentū sperari admodum potest. Vult enim recurrente in thoracem morbo e duobus alterum, aut de repente aboleri egrum, aut si secum optime agatur prorsus fore purulentū. Porro hec interstinguuntur aliis inditiis. Si enim non praua sint purulentus euadet. Si prauum aliquod fuerit, prorsus moriturus est. G L O S A.

Iuxta contexturam mei codicis, iste textus est primus tertii libri, sed in veteri litera, talis cum quibusdam sequentibus, de secundi libri farragine sentitur esse, cui magis assentio. cum sit eiusdem rei, scilicet permutatio- nis apostematum. vt cum in precedenti, pulmonem iterum grauari, reppe- tente morbo ab extrinsecis sedibus ad ipsum. hic, de permutatione ex in- ternis sedibus, infernis tamen. & sub diafragmate, ad superiores, scilicet re- gionem precordiale, de quo dicit, qd̄ dolores cum febre. si inferiores de- lerant sedes, puta ilia & femora. & precordiale attigerint regionem, exit- tiales sunt. ecce primam partē textus, que fundatur in ratione dicta in pre- cedentibus, vt a locis vilioribus, ad regalem regionē dolores permutentur. Notandum primo ponderasse bene dolores cum febre, nam qui absq; ea sunt, & per ipsius presentiam illico absoluuntur, a ventositate fiunt, nam circa hepar dolores, febris superueniens soluit eos ex sententia Hip. talis igitur dolor & si ab inferioribus desistens, supernas sedes grauet, non inde timendū. nam ille est modus spiritus flatuosi, vt huc & illuc agitetur. circa expositionem ergo istius prime partis, triplici difficultati satisficiemus, & prima est, si hic dolor est cum apostemate, & crederē qd̄ sic, nam est pen- densa materia, quia in suppurationē poterit talis materia pertransire, ex fine textus. & est calida materia, vt ex presentia febris vtrobique, denotatur. estq; eminens periculum protēdens, ex textu. quale consueuere apostema- ta eorum viscerum ex Gal. 10. de morbis curandis. & aliis locis. est altera difficultas, qd̄ cum dolor materialis inferiorū locorum plurimas vias fini- timas habeat, vnde humor vacuari possit, vnde sic petit superiora. Dixit enim supra. ac. 4. apho. in textu. 73. ilia suspensa. si dolor succedat ad inferius

permutari, per vacuationem infernam terminatur, quo magis si inferius prexistebat. Respondeo, quod inde arguitur morbi difficultas, & eminentes periculum. quia ille humor censetur furiosus, virtusque sic infirma, ut sinat se vinci, quo ad nobilia membra. nec valeat ad finitimas vias deputatas expulsi, ipsum excernere. Est ultimus punctus. quod ponitur in textu, pro circumstantia grauante, quod talis dolor infernas deseruit sedes. nonne duplex pleuresis, est infensior simplici, funiculus enim duplex difficile rumpitur. Ergo dolore vtramque regionem occupante, metus erit ingentior. nisi esset quod Hippo. valde artificiose sit locutus, nam superiora condolere inferioribus, communitatis gratia, sepe contingit, nec inde tantus arguitur timor. Sed si deserat inferna loca, de nouo occupans superiores, inditium est priuatim affici supernas. Notandum deinde, quod quipiam illud verbum textus precordia (contingunt,) exponunt, id est delirium causant. cui expositioni non consentit Gal. in commento. quia non deserens infernas sedes posset communitate delirium causare. argumentum est mihi, matricis apostema, quod tale simphoma potest causare. in uor bono textu Aui. cap. de signis febrium apostematum in. 1. quart. & associantur accidentia extranea sicut apostema matricis. Soda. habet rarius loco illi, turbatio sensus. unde Aui. sumpsit auctoritatem, & si propter distantiam matricis, videatur illud longinquum. etiam quia parum est neruosa, vide Alexan. cot. 1. epidimiarum. & Gal. ergo Hippo. non sentit, nisi deseruisse inferiora loca, & precordia occupare. sed non videatur Gal. adeo ira rationale istorum antiquorum fundamentum, nam si supra in absconsione apostematis, ex cruribus ad pulmonem, alterum duorum promittebatur, aut delirium, aut mors. qua ratione, id non erit possibile in hac permutatione, ex infernis visceribus ad superna. nam illi merito accusandi essent, si verbum precordia contingunt, exponerent per verbum delirium, sed sic exponitur, si ascendentes committant delirium, difficilis est morbus. aut desperandus est eger, nam delirio pro tenditur, materiam permutatam ad cerebrum, & tunc mors succedet in secundo & tertio iusta sententiam Aui. in cap. de signis permutationis pleuresis in fine. quod fiet, si praua alia signa presentia sint. quod precipuum erit, apostema non apparere in partibus emunctorialibus capitis. tunc signum est, ventres cerebri illum humorem occupare. quod totum potest fundari in snia Aui. cap. allegato. Sed si credis, piaculum esse, dissentire a Gal. ipsum insequere. & tunc procedemus ad expositionem secunde partis ipsius textus, quod habet in summa, permutata materia ad regionem precordiale, prioribus sedibus desertis, duo discrimina offerunt, aut certissime mortis, aut suppurationis, in ea precordiali sede. hoc aut diffiniendum est, ex tenore signorum. que aut signa sint, que certam mortem promittant. cum textus alia signa contemplanda precipiat a febre, oportet intelligere virtutis debilitatem, quod inter mala signa obtinet apicem

2. quar. anhelitus difficultatē, & deliriū, si vis priori nostre suie iucumbere. His. n. apparētibus, desperādus est eger. quia natura diu iam pressa morbo dolorifico, & interno, de nouo affligit apostemate diafragmatis, aut pulmonis. q̄ si ipso dolore facto, oīno sputū non cohibeat, virtusq; suo modo constet, talē purulentū censēbimus futurū, quia defatigata natura ex priorī morbo, minime se ad resolutionē parabit, nec sufficiet. Si vero ex illis anuentib⁹ signis, talis purulētus euadēs. sic euadit talis, vt a morbo & morte vindicetur, nō claret multū, ex autore, nec Gal. quia forsam ea signa nō p̄mittunt nisi tardiorē mortem, iusta suppurationis conditionē. cū ex prioribus signis nequā, in breui attingeret. aut q̄ vita promittit cū tali dispositione purulenta, a qua sū est euadere, si in pulmone existat, supra discussum est, a diafragmate sat possibile. quare &c.

De inflammatione que in vesica fatiget.

Caput. xiiii.



S vesica dura est ac dolore veratur difficilis omnis & exitialis est. Exitiosissima vero est quecumq; cum febre continua affligit. Qui enim ex ipsa vesica fatigat dolor interire hominem sufficit: & alius in talibus nihil nisi durum ac pro necessitate excernit.

SAL.

SEPENVMERO dictum iam est vt inflammationis vocabulum Hip. de inflāmatione afferat sermonē indicans, quam Erasistratus & alii posteri nominant singulari appellatione inflammationem, quemadmodum sane nunc dicit. Vesica dura ac dolens. At vero quā obrem talem dixi haberi difficilem affectionem maxime quotiens febris infestet acuta p̄spicue ipse indicauit magnitudinē causando doloris, & itē deiectionis suppressionē. Supprimunt vero p̄pter angustia subrecti intestini, atq; etiā vesice dolorē. Porro desinunt egri tali fungi officio, quotiens statim si ceperūt, dolor infestet. Idq; cōmune vniuscuiusq; doloris est. At vero dolor affligit interdum, quia fungentia officio opificia inflāmatione laborant, interdū quia proxima talibus opificiis mēbra afficiuntur. Ita spirantes dolore infestantur ex inflāmatione lienis, aut ventriculi aut iecoris, aut in iliis musculorum, & ob eam rem spirare difficulter coguntur genere spirationis difficultatis quo spiratio parua ac creba est. Sed huius spirationis difficultatis, atq; etiam aliorum omnium causa, libro de spirationis difficultate primo perpeffa iam est.

G L O S A.

Cum laudabiliter videat̄ compleuisse tractatū apostematū precordiali sede ortorū, cum suis vicissitudinariis permutationib⁹, ad p̄nosticum ex apostemate in vesica inuento, se trāfert, qđ mortem p̄tendit, potissime si iunctum. circumstantiis textus inueniatur. & poterit esse; talis ratio nexus ad priorem textum, quod dolores circa lumbos & inferas sedes, & si precordia non attingant, in ea inferiori regione prexistentes, non sunt absq; periculo, immo in vesica sat exitialis. et licet ex superficie textus vt deatur

sentiri

sentiri, duplicis ap̄atis mentionē fieri. s. duri & dolori fici. absq; febre, alteriusq; qđ febris cōmittat. ex verbo exicio flima est, quecūq; cū febre cōtinua affligit. in veritate, vni⁹ duntaxat mētio fit, scilicet flegmonis, quod dolorosum est, ex viuido sensu mēbri, durū etiā ex sanguinis plenitudine. sed quodā, febris insequetur, cū interceptis periodis, ad instar apostematū renum. vt ex A ui. cap. pprio. aliud vero, inseparabilis febris, & intēsa, quo & apostematis magnitudo, & crucians dolor, significat. vn̄de iusta hoc p̄positum, ego intelligo verbū A ui. 19. ter. cap. 8. accidit, quāuis nō plurimū apostema calidū in vesica ex sanguine & colera aut ambobus. nomen enim flegmonis de vtroq; pōt intelligi. 2. par. ad glauconē. nō vt gētilis, qđ illud membrū, minus incurrat apostemata calida, quā frigida, sed, qđ nullo pacto frigida, & rarissime calida, nisi causa primitiua magna adlit, que calidum vocet. primo de locis affectis. nā membrū sic solidū, minimeq; corpulentū, impossibile est imbibere humores crassos, iusta id accidū erutantes. & calida apostemata, cū difficultate, potissime, extra collū quia pleura & si eiusdē sit spissitudinis, nō parua occasio est, vicinitas calidorū membrorū, & subtilitas sanguinis, qui nutrit partes superiores. ob quod non inuenies cap. apostematis frigidi apud A ui. ipsius vesice. qđ si in cap. de signis calidi apostematis, meminit apostematis duri, tale, calidū potuit esse p̄ viam incoationis. Ergo vesica dura dolorosa & cū cōtinua febre occupari, ab apostemate magno calido demōstrat, qđ summe periculosum est. vt dicit. cuius tam crudelis periculi, principalis causa est, vrgentissimus dolor, qualis mēbro sic sensitiuo accidit. A deo enim subtile membrū, diu occupatū ab acri & mordēti vrina, nisi videntē sensum haberet, vt exoneraret, sat piculosum esset. vide. s. de vsu partiū in verbo, si em̄ oīno essent expertia sensus. Potest. n. accerrimus dolor, si Gal. credimus libello de cura lapidis ac. 12. de morbis curādis vitā in breui auferre, vt in terribili dolore colico est cōspicere. quis aut sit modus in doloribus, sic exterminādi vitā. 12. tert. cap. de sinop. & 2. pri. habūde visum fuit. cū quo etiā, deiectio ipsa, nō continuat, & posset colicus dolor, ei cōiungi. Sed si legitime dubitares, cū actio lesa, sit potissimū inditiū egritudinis. 1. de locis affectis. vn̄de priuationis vrine, nulla fit mētio, de priuatione aut deiectionis multa vis. dic subtiliter, notū esse ipsius mēbri dolorosi sic acriter, actionē lesam esse, cū id sit peculiare, dolori intenso intercipere facultates ab actibus suis. vt fuse Gal. in cōt. & supra in textu si frequens spiritus sit. Itē qđ vrine retentio, nec lesionē esse in vesica immediate protendit, cum lesione aliorum posset euenire. bene tamen apostematis vesice magnitudo, ex cohibitis fecibus indicat. quia cum vesica superposita sit intestino recto, i tumorē perueniēs, fecū coarctat viā. nā sicut ex ap̄ate intestinorū, aut matricis, in vrina idē cōtingit ex sentētia Hip. in. 5. aph. in anno flegmonē patiēti. ita vice versa, ex apostemate ve-

lice

sice magno, impedit deiectione. Ultimo videbitur, non potest in hoc textu valde rationabiliter, per circumstantia grauantem, ipsam febrē continuā, immo pro aduinculo alleuiate. Iuxta sententiam Hip. in. 6. aph. quibus ex straguria yleos nascitur in. 7. diebus pereunt nisi febre superueniente multa vrina fluat. quia alludit alteri sententiae posite in. 7. quibuscumque inter renes & ventrem flegma concluditur, & dolorē exactat, non habens exitum in neutrum ventrum, his secundum venas in vesicam conuerso flegmate, solutio fit morbi. dic, multa fluente vrina. Sic ergo erit in presenti, per aduentum febris. dic primo quod Gal. in cot. illius textus, habet talem apho. per suspecto, & quod non sit Hip. nec credit ex apostemate vesice, iliaca posse oriri, bene aliquem modum colicum presso recto intestino, ut inuimus. item quia impossibile est alicui illarum passionum, febrē conferre, immo iuxta ipsius tenorem, argumetur de apostematis magnitudine in utraque illa regione. nec per viam cause est in febre utilitas, cum sic deualet corporis substantiam, & vires. Modus tamen est saluandi, totum apho. cum illa straguria possit esse a crassis humoribus, quibus permutatis sursum iliaca fit, quam utramque passionem dolorosam, vix ultra. 7. natura supportabit, nisi tunc febris adueniat, que subtiliet, calfaciat & eos dissoluat humores, sed in veritate verbum Hip. (superueniens) discriminat eam sententiam ab ista. quia hic est continua, a principio passionis indicans calidum apostema. que &c.

¶ Si vrina mingitur purulenta; candidum ac leue obtinens sedimentum: solutio accidit egrotationis. **SAL.**

Quotiens vesice inflammatio concocta sit, decumbunt in sedem eius interiore concoccti humores, scilicet ac pariter cum vrina excernuntur in ditium gerentes bene in sedimento concoctionis. **G L O S A.**

Ostenso periculo in apostematibus vesice, temperat sententiam suam, qualiter etiam in bonum accidat terminari, cum dicat. solutio accidit egrotationis. apostema cum morbus naturalis sit, absque abscissione cause vere curari non potest. que dupliciter cessare potest, aut occulta diffusione a natura, seu artis aduinculo, aut publica, estque utraque operatio tali membro, cum congrue remedia possint ei adhiberi. intus et extra, ac calidum apostema talibus terminationibus est obnoxium. Sed qualis sit ista publica terminatio nondum notum. ob quod iustum est querere quid per vrinam purulentam intelligit, habentem candidum ac leue sedimentum. nam si vere talis vrina habet bonam quantitatem puris, tale non exit nisi apostemate rupto. ab ulcere autem publico vesice non releuatur quis Hip. in. 6. aph. vesicam incisam &c. Item illud sedimentum album leue & equaliter per miscellam puris non turbat, superius enim posuimus discrimen inter talia, tractatu. de vrinis. item si illud apostema fuerit versus tunicam exteriorē, qualis modus transitus illius puris. item si in collo vesice, precedet vrinam, & non miscbitur ei. Iuxta collis vlcera. 6. de locis affectis. Primo potest dici, & si magis superficialiter, posse humorem comprehensum in vesica quo apostema fit,

ma fit, bifariam concoqui a natura, aut suppuratione aut alteratione, citra ipsam, que paret expulsionem. nam. 4. pri. si humor vno fuerit residens loco, non moueatur donec exacte coctus sit, ergo ita natura ipsum coctum poterit per partem finitimam vacuare ex ordine virtutum, credetur autem eam vacuationem esse ad bonum, cum sedimentum album lene visum fuerit, quod perfectam coctionem humoris protendit, & sic naturam superasse. sic Gal. in cot. cum cocta est vesice inflammatio, cocti humores descendunt cum vrina, & cum ipsa excernuntur. Altera autem terminatio, que suppurationi rupte succedit, ipso pure vacuato, datur intelligi per verbum. (Si vrina mingitur purulenta. Sed huic sensui non incumbimus, propter continuum sermonem Hip. in textu. vbi tantum de vnica vrina fit mentio. quapropter duo sentimur ex Hip. primum est clarum. vt illud verbum candidum, lene sedimentum, sint conditiones terminantes conditionem puris, nam plures ruptiones erunt perniciose ex malignis vlcerebus, nisi pus ipsum excretum, sit album lene, vt corrosio non timeatur, aut dilaniatio ipsius vesice, si igitur tale est pus, soluit salubriter ipsa egrotatio, aliter non. Sed adhuc non sum plene satisfactus, hoc sensu. sed quod istud, quod suppuratur apostema, significabit in bonum terminandum, cum in vrina videatur sedimentum album, & equale, quia pro tale, perfectum dominium nature significabit. Res. n. cruda, que non concoquitur. i. de crisi. aut crism malam, aut longitudinem egritudinis significat. & reliqua que per te vide, tale igitur sedimentum precedit rupturam, qua facta, purulenta apparet vrina, hoc est bona illius puris partem demonstrans. verba autem Aui. in cap. de signis apostematis vesice, huic sensui congruenter adaptari possunt. Postquam enim precedentis textus nostri mentionem fecit, vbi rabie doloris ante suppurationem, euenit iam mori. addit & proprie contingit scilicet mori, quando fit adubel, hoc est suppurat. tunc introducit literam nostri textus. Si vero in vrina, fuerit sex alba lenis. tunc erit maioris spei ad vitam. quia significat symptomata suppurationis, non superasse vim naturalem, vt a coctione desisteret. Addit vltimius signa maturitatis apostematis. s. molliciem & sedationem accidentium & digestionem in vrina & sedimentum eius, claudit demum finem, & significat eruptionem apostematis, vrina habes admixtum pus. & iste est verus sensus, istius literae. nec vlcus insanabile succedet, quia ceterum hec apostemata fiunt in collo vesice quod corpulentum est, & ibi est carnis generatio, & consolidatio possibilis, Hip. n. de magno & in corpore vesice intellexit. posse in partem spatium spaciari, ad causas difficilis consolidationis vlcere istius membri, extrahitum supfluitatum acrum, quod in loco inferiori, quod ex aequo sit, etiam posse satisfacere, si est in totum bitunicalis, ne ve ipsa vesica, qua Aui. videtur pugnare sibi. i. pri. & 22. ter. nam veritas est, quod a parte superiori est bitunicalis, vsque ad medium, gratia circulo quod anfractuam pororum, quod intromittit vrina. nec demum abstringor reddere cam vni? mirandi effectus, quare, qui dolore cruciatur in lapide, aut

vlcere

vlcere vesice, sic miserabiliter doleat in capite collis, cum distet satis passio a loco. nulla est, nisi illius membri acutissimus sensus, quo munivit natura ipsum, vt tanta delectatione, recōpensaret coitus turpitudinē, ne esset odio masculis, quo generatio interciperetur. qui ergo gustauit dulce, & sentiat amarū, iusta id ecclesiastici. vt quis p̄ ea que peccat, torqueat. quare &c.

¶ Si vero neq; cōcedat vrina: neq; vesica molescat: ac febris cōtinua sit primis circuitionib⁹ morbi: aboleri eū qui dolore afficit expectandū est. **GAL.** Neq; mollescere vesicā ac febrē cōtinuā esse p̄spicuū est. Vrinā vero nequaquā concedere obscurū inexplanatumq; est, etenim nomē de affectibus & itē accedētibus ferre assolet quēadmodū oēs alii posteriores cui cōcedere inflammationē, mollē, duritiē, tendorē, dolorē dixerunt, non tñ aliquis cōcedere urinā dixit. Itaq; forsūtā de predictis Hip. appellationē trāstulit ad urinā vt mutationē eius in melius ita intelligamus, qđ quidē si concedat vacuationē ex suppressione proditā ab eo inaudiamus licebit, vt intelligamus p̄ inflammationē vesice supprimi urinā, id enim interdū accidere solet quotiēsp̄ quā exitiosus morbus est, ac rarēter ex eo cōualescit. Igit̄ ad hūc modū legiē in aliis q̄busdā, & itē in cocidib⁹ artemidori & dioscoridis, i aliis vero dictio ita habet. Si vero nec vlla fuerit vrina, neq; dolor cōcedat, ac talis lectio nullā habet questionē, aut ambiguitatē. **GLOSA.**

Prosequitur deinde super eodē proposito, de inditiis, quib⁹ sinister exitus expectetur in tali passione, & Gal. in cōt. aliud nō pretendit. nisi excusare Hip. a quodā ab vsu v̄rbi illius (cōcedere) quod cōtribuit vrine, cū tamen sit vocabulū accōmodandum passionibus, aut simpthomatis. significat em̄ leniri, aut mitius se habere, tñ per quandā analogiā sentit, & vrine posse cōtribui. Est ergo textus sentētia talis, si vrina nō concedat, hoc est nō se habeat in melius, p̄ sedimēti presentiā laudabilis cōditionis, sic enim dicimus aliquē concedere seu clarius cōdescendere, precib⁹ nostris, cū prius seuerus & intractabilis videret. sed ad rē procedēdo, merito dubitabis, nō posse excusari Hip. ab inutili repetitione, quādoquidē tota snia textus, posita sit in eo superiori, que incipit. (si vesica dura est ac dolore vexat.) dic qđ & si ibi absolute, eminent periculū ob talē affectum p̄mitteretur, quantū vero properet, nondū expressum fuerat. quod in presentiarū complet, cum in primis, morbi circuitionib⁹, aboleri infirmū sentiat. sed tūc magis dubitabis, quia festinat mors, aut debilitate virtutis, aut maiori morbi intēsiōne, sed hic nō exprimit̄ aliquod tale. Ergo, respōdeamus, nō pudere Hip. vtilia reppetere cōt. illius in. s. apho. lac dare, ac cū hoc addit, qđ prius cōtricit. quo termino aboleatur infirmus, nam si prius aliquem exprimeret, nunc accelerari, iusta vim argumenti necessum erat. ac posset dicere, hic vnum exprimi, quod magis grauat, scilicet omnino urinā cohiberi, saltim secūdum contexturā antiquorū, q̄ habes approbatā in calce cōti. Sic enim

infensum

infectum erat hoc apostema, ut oīno ab opere vacare vesicā cogat. cum in priori textu. deiectionē diminui duntaxat asseueravit. itē & perseuerātia morbi ostēditur, ipsiusq; magnitudo p̄ verbū textus (nec vesica mollescit) cum febre cōtinua quia nec resolutionis, p̄ febris perseuerantiā, nec suppurationis, quādoquidē non mollescit tumor, datur spes. Quid ergo restat, cohibita vrina, ac vrgēte dolore, nisi aboleri hominem? et nō tarde, scilicet prima circuitione, hoc est. 1. quart. die. iusta impetū seuissimorū morborū. Videndū. 3. libro in principio, q̄ si forte fortuna differat, non trāsiet. 7. diē. que omnia certiora erunt, si intensa fuerit sitis, extremorum frigiditudo, vomitus colericus, anhelitus difficultes, alienatio, vrinaq; omni coctione priuata. potest tandē legere textū, ut verbum cōcendat vrina, significet id, quod antiqui inuebāt, vrinam nō fluere, & dolor ipse nō remittatur. p̄ verbum non mollescit, tunc enim nullam habet obscuritatem. quare &c.

Hęc formula potissimum attingit pueros a septimo ad quattuordecimum annum.

SAL.

Propter inoportunū atq; exuperantē cibū copia colligitur humoris crudi vocati in corporibus puerorū. Is igitur p̄ renes expurgatus quotidie, atq; etiā per vrinarios meatus in vesicā collectus interdū calculos in ea gignit, sepe etiā inflammationē, quotiens vesica ab humoribus his subinde traientibus vehementer afficiatur.

G L O S A.

Ultimo textu libri huius secūdi, qua etate hic morbus vesice fatiget, & occurrat, declarat Hippo. & ait, q̄ p̄tericie etate, scilicet a. 7. anno ad. 10. vsq; quot sūt etates, & q̄ etas pueritiā antecedit, & si pueritia attingat. 14. annū, vltra ea que. 1. pri. expressa sunt, multa diximus supra, ob qd̄ supersedeo. Sed primū, qd̄ se offert dubitandū est, qualiter id qd̄ rarissimū est, scilicet vesicā affectionē apostemosam incurrere ex Aui. cap. pprio. Soleat frequenter occupare pueros, dicq; sane intelligendū est, scilicet respectu aliarum etatū, & si collacione aliorū morborū, talis apostemosus raro accidat. Sed tūc ad solutionē fortius obiicit, nam vcusq; de apostemate calido vesice sermo habitus est, sed ad illud, etas iuuetutis prōptior est, cū humores calidi ea ipsa etate magis habundēt. Gal. in presenti cōt. succinte se expedit. facitq; pueritie etatē omnibus morbis plenitudinis obnoxiam, ob ingluuiem & inordinatas escas quas assument. Ob quod. 1. de crisi. taliū vrina humore crudo visitur plena. qui crudi humores, cum in renibus nō permanēat, propter expulsive vigorem ad vesicam trāsmittuntur. Iusta quod pueri, ac extenuati homines frequētius incurrūt lapidē vesice, q̄ renium, secus pingues. Aui. 17. tert. cap. 2. tricta. 2. sed inde, dubio nō est satisfactū, cū ex crudis humorib; qui abūdant in pueris, nō est ad calida apostemata occasio, secus in iuuenibus. nisi esset, q̄ pueri frequentius incurrunt lapidē vesice, ex cuius affectus presentia, debilitat magis particula, dolorq; ipse torquens

torquens concitat humorū fluxum, ipsosq; reddit acutiores. q; si vis ad-
dere mēbri mollicie hac etate, non esse exigua causam vt recipiantur hu-
mores intra substantia membri, nō prohibeo. qd singulariter dicit Aui. in
cap. de apostemate vesice. & illud scilicet apostema multociēs accidit in in-
fantibus causa lapidis & doloris ipsius, que ambo cessant, hoc est debilitant
vesicā. que est completa causa, & nō ea Gal. nisi sane intelligatur. & sic sine
Deo optimo maximoq; laudes perpetue de hoc secūdo libro prognostico-
rum, qui dignetur ad sequentia illustrare mentem nostram.

Finit Liber secundus Predictionum Hippo.

CLAVDII GALENI IN PRE-

ditiones Hippocratis. Liber tertius, inter-

prete Laurentio Laurentiano

Florentino.

De febribus.

Caput. i.



In febribus autē venit crisis innumeris dieb; eisdem.
Ex quib; supersunt hoies; & ex quibus intereunt.

COMMENTVM GALENI.

D V O habetis volumina (vobis enim id dico so-
dalibus, quicunq; coegistis me ita instituentē scribere
enarrationes cōmentationū Hip.) in quibus oīa prece-
pta de dieb; decretoriis ac iudicationibus perpēta iam
sunt. Porro scitis vt eas nō tanq; edendas in vulgus, sed tanq; vobis tātum-
modo legēdas scripserim. Accidit autē vt exciderint & in manibus multorū
sint, quemamodū & alia multa a nobis perscripta, & ob eā rem nullū in cō-
mentariis mihi libuit enarrare volumē Hip. Quecunq; em̄ arti utilia ab
eo didicisse oportuit, ea sunt in multis a me voluminib; pariter cū ppriis
enarrationibus cōprehensa. Sed qm̄ quedā dictiones prauam nacte sunt
enarrationē, ita vt nullus vobis placeat ex iis qui cōmētationes scripserūt,
melius vero q; hi scrutari sniam Hip. visus ego sum vobis, idcirco me scri-
pta relinquere voluistis vobis, quecūq; sermocinādi corā audiulistis. At vē-
ro id ipsum ego quoq; vobis pdixi, vt necesse sit enarratiōis fore inequales
nō oībus equaliter dictionibus enarratis. Sed integrius illis quarū nusquā
in cōmētariis meis habui mētione, summatim vero iis de qbus i eis cumu-
latissime docui, ne se penumero ea ipsa precepta scribere cogamur. Ergo
quia omnē de diebus decretoriis sermonē pariter ac de iudicationibus in
quibusdā persecutus sum libris, hoc loco summas rerū duntaxat earū que
ibi prodita sunt, in animū reuocabo petito inde initio. Iudicatio enim per
morbos de foro trāslatitia appellatione dicta est significans precipitem in
morbo

Ly. 1.

morbo mutationem, que quadrifariam existit, aut enim statim vindicatur
 a morbis, aut magnam obtinent in melius mutationem, aut statim moriun-
 tur, aut multo deteriores euadunt. Itaque duas primas iudicationes simpli-
 citer nominant iudicationes, proximas duas, magna ex parte cum adiectio-
 ne malam iudicationem, aut prauam iudicationem, aut aliquid tale verbo
 iudicationis adliciētes, & item quandoque sine adiectione simpliciter. Di-
 dicistis preterea, ut omnis iudicatio cum quadam euidēti fiat vacuatione,
 aut abscessu. Raro enim puerili tātummodo per somnum altiorē ac lon-
giorem celeres in melius fecerunt mutationes, quas nonnulli volunt etiam
 nominari iudicationes, alii nequaquam comprobant. At vero dies nominant
 decretorios, in quibus tales firmæ pariter ac plurimæ fiunt mutationes per
 alios dies, neque firmas cernimus, neque multas fieri iudicationes. Ceterum
 cognouit non primus solum sed etiam maxime diutius Hipp. decretorium
 dierum naturam. Atque etiam indicauit causam generationis eorum, quam
 nos quoque libro de diebus decretoriis docuimus, validiorem indicantes ha-
 beri circuitiōnem decretorium dierum septenarium. Secundam vero po-
 testate quaternarium, eo quod septenarius bipartito seccetur. Porro denun-
 tiari futuram iudicationem septenarii circuitiōne a quaternario. Quartus
 enim dies septimi. Undecimus vero quartidecimi index est, quos Hipp.
 considerandos dixit, & indices nominat. Duo preterea primi septenarii a
 se inuicem diducuntur. Sequens vero, copulatur. Itaque diducuntur quo-
 tiens sequenti die desinente primo septenario, mox sequens ab altero indi-
 cetur. Copulatur vero quotiens vnus dies vtriusque septenariis cōmunis est
 desinente in eo primo septenario, proximo vero ab eo ipso incipiente, & ob
 eam rem vigesimum diem tertii septenarii nouissimum esse perhibuit, quod
 si hic quoque ex diductione numeratus esset primus & vigesimus non vige-
 simus validior haberetur. Sed constat ut non ita eueniat. Vigesimus enim
 validam efficit ac sepe numero iudicationem. Igitur cum tres septenarii vi-
 ginti impleant dies, tum autem quartus septenarius primo & vigesimo in-
 choetur, ex septenariis deinceps viginti implentibus dies merito Hippo.
 quadragesimum diem non quadragesimum secundum decretarium ha-
 beri dixit. Itidem & sexagesimum & octoagesimum non sexagesimum
 tertium neque octoagesimum quartum. Hec igitur circuitiōnum per se-
 ptenarios digestio est, numeratio vero per quaternarios huic subsequens
 est. Diducto enim quouis septenario in duos in eo quaternarios, quartus
 ab initio morbi dies finis erit primi quaternarii, initium vero secundi. Tum
 autem quaternarius deinceps ab octoagesimo inchoabit die, quia secundus se-
 ptenarius ab eo ipso incipit. Ita fit ut undecimus dies finis tertii quaterna-
 rii initium vero quarti habeatur. Porro quintus quaternarius a quartode-
 cimo inchoabitur die, eo quod tertius septenarius copuletur. Igitur die septi-
 modécimo

modecimo finis est, qui rursus duobus quaternariis, quinto ac sexto cōis est in quos tertius septenarius diductus est. Nec secus vigesimus dies egrotationis finis trium septenariorum & quaternariorum sex habetur. Hi igitur per circuitionem decretorii sunt. Alii vero intercidunt per morbos acutos, qui quam ob rem inrercidant, libro de diebus decretoriis perpensum iam est. Tales sunt tertius quintus ac novus. Intercidit quādoq; sextus, qui male indicat, propterea q̄ cum accidentibus difficilioribus interdum faciat excidere iudicationem ad Hypercrisin nominatā, quia iudicatio ultra debitum prorogetur tempus. Non enim integre discutit morbum, sed imperfecte, & si quādo integre discutit, prorsus efficit recidiuam. Hec & alia multa sunt a nobis libro de diebus decretoriis prodita, que omnia fere Hipp. scripsit alia aliis voluminibus, sed a me sunt vno libro comprehensa, cui titulus de diebus decretoriis est, simul definitis iisque minus definita erant. Atq; etiam integre explanatis, iisque ab Hipp. videbantur negligentius prodita. Cui vero libeat exquisita ratione presentire futura, reuoluende sunt cōmentationes ille, e quibus altera de diebus decretoriis, altera de iudicationibus est. Nunc vero instituimus duntaxat enarrare dictionē Hipp. Ex quibus supersunt homines, & ex quibus intereunt. Verbum ex quibus, aut iudicationibus, aut diebus dicit. Sed rectius est nō diebus intelligere, sed iudicationibus. Si enim & quam maxime cōuenit vt verbum ex quibus, de diebus dicatur, tamē primaria ratione in iudicationibus, & ob illas etiam in diebus existit. Ceterum ex his superesse hominem, aut aboleri, indicat appellari ab eo iudicationem in quauis celeri conuersione, non solum ea que ad salutem existit.

G L O S A.

Cum huius textus materia sit de signis prognosticis secundū quasdam proprietates creticas, de quo vcusq; mentionem non fecit, rationabile videtur. iusta id quod diximus in principio operis, de libri diuisione, q̄ incipiat in presenti tertius liber. Est ergo huius textus sententia, fere prophemialis ad plura que hoc libro tradentur, q̄ scilicet eadem dies. eademq; iudicatio sit morituris & salaudis. Cum in plurimis morborū crisis accidat, vt omnibus noctum est, de febribus explicuit, quia frequentius desinant per crisis. omnis modusq; crisis inuenitur in eis. qđ Gal. quodammodo in. 2. de crisi. Febris enim est molestus morbus nature, qui temporibus suis procedens, ac ex nature conuersiua actione solet terminari, aliquando subito, quādoq; post primum insultum, in aliquibus feliciter, in aliis sinistre, siue vacuatione, aut abscessu sit talis finis. Notandū deinde secundum sententiam Gal. in presenti cōt. q̄ istud verbum. (in eisdem numeris dierū in quibus, posse referri ad dies & ad iudicationes, sed verius accōmodādum venit ipsius iudicationibus. quia dies non saluat, aut condemnat, nisi p̄ qualitatem iudicationis, que in tali die accidit, & si negandum non sit, pluri-

X 3

mum

num a conditione diei, iudicationis qualitatem pendere. Duo ergo post tam amplū processum Gal. oportet in presenti declarare. alterū est de iudicatione, diebusq; decretoriis, alterū est de causa & veritate literę. de primo dicimus conformiter ad Gal. 3. de crisi non longe a principio, crisis nomen grece. sonare iudiciū seu iudicationem. qđ nomen primo contribuit aliquis (huic negotio) cum videret infirmū aliquē in conflictu esse, ex quo protulit eum hominem in iudicio, sic Gal. in presenti cōt. a foro sumptum est, puta sententia que separat litigantes. quod insecutus est Aui. in principio fen. 2. quar. cū ait. crisis intentio est separatio in locutionibus. inde quoq; illud cōmune apud latinis scriptores. vt quatuor occurrāt in morbo. ppor- tione ad forum litigantiū. autor, reus, iudex, & testes. qui iudex ex vigore testium iusta allegata & probata pronuntiat sententiā, quam quisq; litigan- tium veret & timet. Separantur tamē ipsa pronuntiata. medicus vicē ge- rit iudicis, testes sunt omnia ea signa que in morbi processu notat in infir- mis & videt. autor & reus, morbus & natura sunt. & sicut in ciuilibus, sen- tentia aliquando est interlocutoria, aliquando finalis. ita crisis aliquando incohata. aliquādo finalis. que tanta dicta sint de hoc nomine crisis seu iu- dicatio. Rē autem ipsa est vehemēs & subitus motus, quo quis ad salutem aut mortem vehitur. potissimum ea que crisis dicitur. & licet nomen crisis frequentius in bonam partē sumantur, vt. 2. apho. nisi morbus sit pestilen- cialis, hic vt ad mortē vitamq; ducit, diffinita est, quādoquidē eis que su- persunt, & abolentur, eandem adaptauit in textu isto iudicationē. que iudi- catio ex tribus integratur partibus. scilicet turbatione seu commotione cum euacuatione. & demum alteratione. concoctionis pars est magis lenta vt forsam ipsa omissa. sit prima pars cōmoctio seu turbatio, vbi sunt acci- dentia terroris. de quo intelligitur illud Gal. vt in statu virtus animalis la- borat, in. 2. apho. 2. est euacuatio, & tertia est alteratio. de quibus, hec postre- ma est momētanea magis, ac de ipsa proprius crisis nomē verificatur. quas tres partes tetigit Gal. dicto libro. 3. de crisi versus finem. 3. cap. olim. no- men tamen alterationis fufius consideratum, ipsos tres motus ambit eodē libro. & coctio ipsa est extra ipsam crism proprie sumptam eodem libro non lōge a principio. & si ad verā crism ac felicem ipsa coctio presuppona- tur, vt ex serie Gal. apparet. scilicet, mea quidem non est nisi vt enarrem dispositionē meliorē alteratiōis aduenientē subito que nō fit, nisi preeunte coctione. vbi ergo non est cōmoctio ac turbatio non est vere nomen crisis, vt ex. 2. de crisi sumitur. in serie que sic habet. & cōuenit tibi vt scias qđ egrit- tudinis terminatio furiosa cum qua est labor magnus. est illa quā proprie nominari crism dixi. vnde licet crisis sit morbi consumptio, non omnis ta- lis est crisis vti de ephimere & ethice termino, transumptiue enim talium finis, iudicatio dicitur. Dixit enim primo de diebus decretoriis. ponamus ergo

ergo vult perturbationem, que fit ante consumptionē egrotationis, perfectam iudicationem dici sermone absoluto. ecce qualiter cōmoctio nomen crisis adscribitur. que tamen cōmoctio nec ethice aut ephimere cōuenire potest. vnde nec in morituris terminus qui est absq; turbatione, iudicatio dici potest. ex quo. 3. de crisi ait, q; non fit crisis & si ad malum sit, nisi cum natura nictitur expellere morbum. sine quo contactu, consumptio & non crisis appellabitur. Habes ergo quid crisis sit, & quas habeat partes, & cui nomen crisis verius congruat. De diebus vero quibus talis iudicatio accidit, dicimus eos proprie esse decretorios dies, in quibus p̄ maiori parte iudicatio euenit, ab ea enim decretorii dicuntur. & non solum frequentia verum certitudo predictę iudicationis, est, que talem constituit diem. Hec autem certitudo iudicationis penes hos dies sentitur bifariam a Gal. vno modo vt non solum in presentia eius, verum antequam sit, cognitione firma & inuariabili certificetur, & id, est ex parte cognitionis medici stabile, & si aliunde varietur, alio modo, q; iudicatio in se certa sit, scilicet tutans a reciduatione quod pro altera de conditionibus laudabilis crisis ponitur primo de diebus decretoriis. quo secundo modo dicimus, crism esse certam simulq; frequentem, facere ad integritatē diei decretorii. Est igitur videndum ob ea que a nobis dicta sunt, an omnes dies sint tali nomine digni, q; si nō cuncti, que sit causa tante varietatis. q; autem indifferēter oēs sint, videtur expressa mens ipsius Gal. in. 1. de diebus decretoriis non longe a principio in verbo. dico ego q; crisis fit in omnibus diebus egritudinis. Item quilibet de celebratissimis diebus potest esse nō decretorius eodem libro, ergo vice versa, quiuis aliorū dierū potest esse decretorius. oppositū, quia crisis non fit nisi in statu morbi aut prope ipsum. 3. de crisi. sed status & si amplissimus sit, non potest apprehendere omnes dies, igitur. respondeo, q; iudicatio generaliter sumpta, vt dicit egrotationis cōsumptionem omni die accidere potest. primo de diebus decretoris. & sic omnis dies decretorius dicitur. sed crisis circumstantiis dictis stipata nō accidit in omnibus sed quibusdam. quod antiquorum testimonio introductum fuit, & per nos confirmatum ait Gal. vti dies. vii. de qua ipse eodem libro, ego enarrare non possum numerum infirmorum, qui iudicationem habuerūt. in. vii. die. & licet focii pironis absolute decretorios dies negare p̄posuerint, propter priscorum discrepantiā erga eos, minus bene dixere. diuersitas enim opinantium circa aliquod quelitum, modo in aliquibus conueniant, non reddit scibile impossibilis cognitionis, & si difficilis. 1. cōt. apho. Sic in hac materia, inuenire est patres nostros, cōuenire in pluribus, puta erga solemnes dies, & si dissentiant in minus solemnibus, propter non esse predictos conditionibus iam narratis. de quo fuit ipsis placitum. horum dierum scilicet, quatuor species narrare. radicales, incidentes, indicātes, & improprios.

seu rarissimi euentus radicales, tales dicuntur a proprietate & natura talis effectus, quod certa & frequens sit crisis in eis. & si quipiam ipsorum digniores sint, & indicantium officio aliquando fungantur. sicut indicantes, ab effectu indicationis crisis, in die sequenti radicali, tales dicuntur, quos etiam contingit, radicitus aliquando iudicare ipsum morbum. Incidentes vero sunt immediati radicalibus, non situ sed virtute. atque virtute radicalium, aut indicantium sepe iudicatio fit in eis. quod si impares fuerint, habentur quod sint fortiores. quorum dierum sic numeratorum per turmas suas. auctores nostri quatuor causas assignauerunt, preter occultas quas dum viuimus, ignoramus. Prima est corporum supra celestium influxus & virtus. Secunda est virtus que corpora nostra dispensat. Tertia dispositio morbi & ipsius materie, vltima casus seu fortuna aut aliquis error. sed ad radicales, indicantesque vtraque virtus concurrunt scilicet corporum superiorum & nostri corporis. ad incidentes principaliter motus materie morbi. ad vaguos autem, aliquis error aut casus. nec intelligas me sentisse, naturam egritudinis ad radicales non occurrere. Aliud enim est dicere dispositionem morbi exigi, & aliud impetum humoris concurrere. & sicut in effectibus naturalibus, puta in generatione hominis, concurrunt sol tanquam agens vniuersale, & pater ut particulare. ac principium passiuum. quod si complectente patiatur disponaturque ab utroque agente effectus euadit certus, si vero passiuum dominetur, succedit monstrum quandoque. sic in hoc proposito. agens commune est sol & eius vicarius luna, que propinquior & velocius motus magis immutat huius globi humiditates, quibus clare dominatur. ut est videre in fluxu & refluxu maris. in oleribus in conchiliis & aliis id genus. ad quam actionem nec exigitur contactus, nec comunicabilitas in materia. nec ad occultam influentiam, aeris immutatio. & si tantisper faciat. Videndum. 2. pri. in verbo & aer clarus & discopertus est eam magis recipiens. sic & ad certitudinem bonitatemque crisis. si tempora naturaliter se reddant, non parum facit. 3. par. apho. & sicut agens vniuersale sepe frustrat, ex in dispositione materie, ac defectu agentis particularis. sic & iudicatio & si benignum habeat a super celestibus fauorem, accidit ex errore infirmi, medici aut nature defectu frustrari tali fine. Ex illis enim duobus, male egritudines fiunt pessime, & salubres periculose. Dixit ipse Gal. 1. de diebus decretoriis. dies vero incidentes & si fundamentum contrahant ex impetu humoris, quia crisis sepe accidit in hora maioris conflictus, natura semper calcari bus egente, inspirat tamen eis fauor a causa radicalium dierum, & indicantium, ex quo plures ipsorum, impares potissimum, feliciter iudicant morbum. quibus omnibus sic prelibatis, tempus iam est accedere ad causam sententie auctoris. est igitur in exemplo, ac si eodem nuncio duo vocarentur magnate, ab ipso rege, & eadem die, ambobus igitur accitis a rege, & coloquen

colloquētib; ipsū. vnus in maiorē dignitatē promoueretur, alter in carcerē reconderetur. Si ergo belū illud, quod inter naturā, & morbū vertitur, vtri usq; casus est capax. Et iudicatio est quidem, vni⁹ aut alterius preconium victorie, dies autē decretorius, est hora preconii. vt visum est in Hamā, & mordacheo. In duobusq; Pharaōis ministris in somno Ioseph. Iure optimo dixit Hipp. vt in febribus, multisq; egrotationibus, eisdē diebus numero & specie & eadem iudicatione specie, abolentur qui piā, & alii saluantur. qđ totum anticipauit Hip. ipse, pro fundamēto dierum decretoriū, de quibus statim. Si ergo frequentaris ipsos infirmos, eadem. 7. die & sudore, vnus rapitur, alter euadit incolūmis, Ex quib⁹ omnibus colligas, dies decretorios non esse radices salutis, aut mortis. sed virtus & morbus. Sunt tamen notē qđā. Iusta sui diuersitates, approbātes tale certamē magis ex parte nature, aut morbi, prout celestiū influxus, in tali circulo vni aut alteri magis inclinat. Nunquā tamē erit sic benignus influxus nature, qđ ex aliis causis nō possit frustrari, nec ita iniquus, vt potentia virtutis nō posponatur omnia talia. quare. &c.

Simplicissime enim febres ac signis firmate securissimis: quarto die aut citius desinunt. Deterrime vero ac signis affligentes difficilissimis: quarto die: aut citius interimunt.

Simplices dicuntur homines: & item malefici in quadam simulatione: quēadmodum symmia callias. Porro dicuntur etiam ii qui sint bonis pre-
diti moribus. Sed enim primi frequens vsus apud auctores. Secūdi vero rarior est. Itaq; dicunt interdum: & ita non solum simplicem: sed etiam simplicitatem de affectione benefica. Dinardius igitur in Daonem ita dixit. Gubernās rem suam Cephaliō adulescentior & natura probus erat ac simplex. Demosthenes aduersus. Eschinū cum iudicibus disputās ait. Nunc vero ob vestrā simplicitatē & indulgentiā penas dat: & hec quotiens libet. Plato libro de repu. 3. Igitur rectus sermo - cōueniētia - honestas - cōcinitas: ac simplicitas comitatur: non inscitiā intelligēs vocatā simplicitatē: sed rectum ac bonis moribus paratū intellectū. Itidem in Euthydemo simplicē dixit eū qui simplices habeat mores & honestos: & vt dimitatus est hic est adulescens - ac simplex. Sed hec abunde sint exempli gratia prodita ad cognoscendā auctorū consuetudinem in verbo simplicitatis ac simplicis: secūdnm duas significationes. Nunc Hippoc. in altera earū febres dixit simplicissimas - tanq̄ dixerit placidissimas ac mitissimas: haud quāq; maleficas: & quotiens securitatis inditia extiterunt: ultra primū quaternariū nequaquam procedet: sed aut quarto die: aut citius desinet. Parimodo maleficie quoq; febres & cum indiciis exitiosis: quarto die - aut citius interimūt. Itaq; constat: vt tertium diem adnumeret decretoriis. Dum ait: quarto die aut citius desinunt. Itidem libro de vulgariis morbis primo voluit: primū

inter dies decretorios scribens tertium. At vero securissima dicit inditia ea que particulatim ab eo magnopere commendantur, quorum nomina-
 tim paulopost habet gracia exempli mentionem. **G L O S A.**
 Prosequitur author, intentum, puta eisdē diebus supereffe saluādos, abo-
 leriq; alios. scilicet in .i. quar. die ab initio morbi aut pri⁹. ad quod presup-
 ponitur febrem talis conditionis esse, vt mittissime sit. aut deterrima. pro-
 pter qđ notandū est qđ licet hec particula (simplicissima) febrī iniuncta di-
 cat alterius febris sibi coniuncte priuationē, aut esse vnius simplicis inten-
 tionis curatiue, in presentiarum nulla illarum acceptionū sumitur, nisi pro
 benigna & mitti cōditiōe febris. in essentia sua ac in vicinitate tam leniē
 simpthomatum vt nō terre fiat medicus, nec torqueatur infirmus. Sed oīa
 grata suauiaq; sint vtriq; qđ aut hoc verbum simplicissime accipi possit in
 bonā partem, autoritate plurium antiquorum confirmauit Gal. qualis est
 simplicitas dicta apud theologos columbina. sed in malam partem fre-
 quentius sumit, vt in eis qui simplices se simulant ad predandum. hi sunt,
 qui in forma ouiuū accedunt, intus autē quid sunt? simplices autē corde vo-
 cat euangeliū beatos qđ absq; noxa & macula es feruore sunt pleni. destruat
 Deus hipocritas. Oportet ergo ad bonitatē expositionis declarare quarti
 diei naturā & vnde iudicare habeat & si ante ipsum, alius dies creticus dica-
 tur, & si frequens sit in iudicatione morborū. Antiqui enim non parū fuere
 solliciti, de celebritate dierū decretorium, assignando eorū differentiam &
 gradus. nam habēt quid latentis ita qđ bone crisis cōditio & sinistra die infi-
 citur, & illaudabilis crisis ex bona fortuna diei melius se habet. Sit ergo pri-
ma diuisio talium dierū, qđ quidam sunt pares, quidā impares. quos Gal.
 in terapenthi. ad glauco. antiqua. disti. 5. cap. 1. vocat perison, pares vero
 artios. que generalis est distributio, modo ambiat oēm diē creticū, siue ra-
 dicalis aut alterius nominis sit. Quartus ergo dies de numero parium est.
 habetq; duplicem naturā scilicet indicationis ad .7. & .6. iusta conditionem
 morbi & eorū que visunt in egris. primo dierū decretorium. habetq; pro-
 priam naturā, vt eo soluant etiā morbi, & inde dictus decretorius. eodē li-
 bro parū antea. sed cū ad conditionem talis diei cretici requirat vt supra di-
 ctum est iudicationis in eo frequētia, nec minus bonitas, & certitudo. quod
 vltimum videt disconuenire paribus. ex dicto Hip. que in diebus paribus
 iudicantē discrita sunt & amica cōuersionis. primū etiā non cōgruit. 4. diei.
 3. de crisi autoritate archigenis vt supra. cū ipse bis in vita sua, Gal. semel tā-
 tum in eo crīsim viderit. Sed cū in presentiarū Hip. ipsum introduxit pro
 primo dierū talis iudicii & nihil ipsorū que ptulit, in vanū ptulerit vt sepe
 Gal. de eo. sermonesq; medice artis qui sunt cōclusiones, sat est si nō sint cō-
 munissimi, nō sint rarissimi euentus. cū etiā eo loco citato ad glauconem
 pro vtili frequentiq; ad iudicationē celebretur, opus est vt hanc sopiamus
 contro

econtrouersia, eo modo quo nobis sit possibile. Dicimus ergo quod dierum pa-
 rium, quartus est satis commendatus. exceditque satis. xii. xvi. & xviii. ut his nun-
 quam crisis visa sit, aut dubia incertaque. quarto vero die sic, sed rarius quam in. 3.
 & 5. Nec obstat, id quod ex Gal. 3. de crisi citatur. adeo quod videtur archigenes bis
 tantum in toto vite sue tempore obseruasse, ego vero usque ad hanc horam semel solus:
 de qua autoritate supra contendimus contra aliquos. qui glossabant morbos mo-
 ctos per pares, non fuisse iudicatos in. 4. nisi bis apud archigenem, semel apud
 Gal. ego autem inuebam illum rarum euentum crisis in. 4. contribuendum raro euentui fe-
 brium sinochorum, puta earum, que nullum incrementum habent fulcitur eo textu Gal.
 parum post. scilicet sinochi quidem raro eueniunt. Et qualiter vulgus sinocham vocet. fe-
 bris ex succis auctis in quarto, prohibita cutis inspiratio. sed apud Gal. sino-
 chus. & qualiter continuas & sinochas appellet, que incrementum proportionis
 habent. & qualiter continua sequatur motum humoris, a quo fit inseparabiliter.
 & si febris ex sanguine putrido, cum ex sententia Gal. sequatur naturam humoris, ad
 que conuertitur, ponatur distincta a continua, quam vulgo proportionalem dicimus.
 & si que ex sanguine putrido fit, non est talis, sed ut talis. & ideo tale nomen
 mereatur. pelagus est, qui a me modo transfretari non valet. solum volo reuerte-
 re ad propositum nostrum. & dicere, quod quartus dies potest plures morbos iudi-
 care, & quod ita sit, patet ex sententia Gal. 3. de crisi. ubi supra pertractas hanc istius
 textus sententiam. & quod ex autoritate primo citata, oppositum non intelligam, nec
 tale iugum imponamus Gal. ut nusquam, viderit crism nisi semel in. 4. Ibi enim
 non fit mentio de. 4. sed solum archigenem, nec ipsum, vidisse in die temporis febris cri-
 sim ipsam. quia pugnat esse vehementem motum, & febrim esse sub tempore. & ita fe-
 brium paroxysmantium per pares, semel vidit in impari crism, aut vice versa,
 nisi sit in virtute diei afflictionis. uti de quarto, in virtute paroxysmi quinte
 diei, ibi explicat. in verbo. (nam si quandoque etiam quarto.) dies ergo quartus iudi-
 care potest morbos. aut citius, considerato motu morbi, ut velox sit. aut. 5. die
 si tardioris sit motus. existente febre continua, secus sinocham que ad. 4. puta
 ad diem creticum parum, cum antea, aut post, motu humoris impari, non sollicitetur
 natura. & quia sinochi quidem raro eueniunt. inde forsam in. 3. frequentius fit.
 nam cum morbus qui adeo citam crism determinat, est peracutus. in omnibus
 aut peracutis morbis, necessarium est accessiones vel sinochas esse, vel conti-
 nuas, que per tertium exacerbantur hec Gal. 3. de crisi loco allegato. quod hoc loco di-
 ximus, superioribus addenda sunt ut ipsorum definitio. Qualiter autem hec dies
 indicet. 7. per essentiam. & sextam diem per accidens, & qualiter aliqui incidentium. scilicet.
 6. & 9. sint quoque indicantes, videndum est. 2. apho. in textu septime. 4. est indi-
 catiua. Pro. 2. ergo, unde iudicare habet. 4. dies. notandum est supra excitasse
 radicem superiorem dierum decretorium & precipue per morbis acutis ut. 2. quar. &
 3. dierum decretorium est videre. ipsam lunam esse peragrantem signa ipsius zodiaci.
 & si de mese medicinali nulla via forsam satisfacit. nam qui dies combustionis

auferūt, nescio qualiter cōputant septimanas ipsis infirmis. nā vere illi dies
 possunt esse vni infirmorū terti⁹ vel quartus. sui p̄cessus & alii. s. & .6. q̄ si
 numerant etiā non erit talis mensis adeo paucorū dierū. vnde nec Gal. in
 hoc satisfacit, nec iuste cōciliator in oībuseū taxat diff. quā fecit de hoc. qđ
 qualitercunq; cōtingat de tanta autorū varietate, hoc ellicimus qđ negare
 non possumus, nisi mens leua fuisset. q̄ quipiam dies sint magis decreto-
 rii aliis. cum aut hoc esse, est impossibile a casu esse, necessum est aliquā ha-
 bere causam. q̄ cū videamus hūc infernū globū a superioribus regi, vt plu-
 ra sunt inditia. consentaneū est, talis effectus cōis aliquā causam cōmunem
 ponere. scilicet celestē. inter quas luna cū affiniō nobis, mobilior tātumq;
 variās istius mūdi humiditates (vt supra tetigimus) magis asseuerāda ve-
 nit. Ipsa ergo lumine suo, ac vi occulta quā ex his signis p̄ que trāsūt, adipi-
 scitur, nos alterat. que vt melius intelligant, diuisere medici lunare mēsem
 in. 4. septimanas. quarū prima terminat ad. 7. diē cuius medietas est. 4. dies.
 oportet deinde notare, q̄ cū quouis egrotantiū incipiētiū incipit suus mē-
 sis lunaris & medicinalis illius infirmī. & quia luna ipsa, morbo incipiente
 verbi causa petro & oībus incurrentibus morbū in illa die, est per virtutem
 cōmuuē in aliquo signo nō propitio, infirmo, immo nature infesto, modo
 victa sit eo die, & morb⁹ manifestatus. (& si per occultā virtutē aut specialē
 aspectū ad natiuitatē ipsius infirmī posset esse cōtraria fortuna, aut vtraq;
 sinistra.) inde ergo autores nostri cōputauerunt vsq; ad diē, quo luna diame-
 traliter sit opposita principio morbi, quatuor aspect⁹ ad morbi principiū:
 aut ad seipsam, respectu signi quo inchoauit morbus. & sicut in mūdo isto
 aerem ipsum & tēporis conditionē videmus manifeste alterari, ipsa luna
 peragrante quadras & dimidiū quadrarū cum scilicet ad illud tēpus per-
 uenitur. sic & morb⁹ succipit variatiōes notabiles in punctis quadrarū sui
 mensis. Talis ergo variatio inuēta est secundū. 4. modos manifestior, puta
 secundum distantia dorum signorū & vocat aspectus sextilis qui motus cō-
 pletur. fere in quatuor dieb⁹ & si in hoc in aliquib⁹ horis sit variatio, prout
 luna mouet̄ velociter aut pigre, ac secundum alias cōsiderationes videndas
 apud astrologos, dicitur autē sextilis aspectus quia est secundum distāciam
 sexte partis zodiaci. quo circulo cum. xii. sint signa sexta pars est duo signa.
 Inde ergo est fundamentū ad diem. 4. de quo textus. quo morbi iudicari
 possunt, iam natura ipsa quodammodo inualescēte in morbū ex illo beni-
 gno aspectu. q̄ luna aliquā oppositionē habet ad initiū morbi. deinde suc-
 cedente luna ad quartā partem zodiaci, puta ad tertiū signū. est ibi maior
 oppositio, ad principiū morbi i aspectu, & manifestis qualitatib⁹ signorū.
 & datur fundamentū ad diem. vii. inter omnes prestātissimū. sic dies. xi. in
 aspectu triplo sic. xiiii. in aspectu oppositionis. in omnibus enim est nouus
 aspectus & fauor nature collatione ad tēpus quo prostrata fuit succumbens
 morbo

morbo & ab ipso superata, scilicet ad morbi initiū. non est nobis istius mu-
 tationis per quadras exiguū argumentū, mutatiōes temporū anni in qua-
 dris quatuor ipsius solis, vnde quatuor tēpora anni sic varia succedūt. Sed
vnde ii planete in quadris sunt cōsecuti hūc vigorē potiusquā in aliis pun-
ctis, deus nouit qui ipsos creatit & omnibus eis nomina vocat. inde qui piā
 credunt aspectum sextilem & aspectum trinū esse amicitie & ideo in tali-
 bus diebus non fit laudabiliter crisis. nam Aui. 2. quar. in propria materia
 solū de oppositione & dimidio oppositiōis mentionē fecit, scilicet de aspe-
 ctu quadruplo & oppositiōis. sed cū non solum luna in tali mense habeat
 illas duas quadras immo quatuor cōplectas, vnde vigor cōtra morbum in
 tertia & quarta quadra? Respondendum est semper vsq; ad punctum con-
 iunctiōis siue peruentus ad idē signum, quo erat, cū morb⁹ inchoauit, est
 aliqua oppositiō. & si clarior & occultior. qui piā voluere, octo variatio-
 nes recipi in luna in accessu & recessu ipsius ad ipsum solem, per motum
 vtriusq; in circulo zodiaci. quatuor inquā in ascensu versus oriens & toti-
 dem in descensu. & in his cōpletur totus mensis. ex quo quartus dies. vii. &
 xi. & xiiii. xvii. xx. xxiiii. & xxvii. redduntur cretici & beneuoli de se-
 ipsi nature, & si qui piā clarius & absq; incertitudine faueant nature, qui-
 dam occultius. que omnia vt humana ratio valet, intelligantur. nam ipse
 creator omnium istius negocii veritatem solus cognouit. Verumtamen
 notandum eum celestem fauorē in naturam ipsam, non semper esse in bo-
 num, immo sepius causam esse maioris ruine. quia concitatur virtus illo
 exiguo adminiculo, & accinta ad bellum, impetu morbi superata, citius la-
 bitur. Ob quod nec mirū q̄ aliquot infirmi succumbat, quibus inchoauit
 crisis in die decretorio. indicium nobis est. milites pauci. qui intra castel-
 lum se poterant per dies ab hostili impetu defendere. Falsi autem & dece-
 pti superbioresq; redditi aliquo adueniente auxilio, cauas transiere vnde
 bello inchoato in breui perierūt. facti sunt in adiutorium filis lot sed cun-
 cti periere. Habet ergo non esse alienum a ratione, primo quart. die aut
 tertio, in ipsius vigore & si aliquo irritamento materia anticipante, mor-
 bum posse ad vnum aut aliud latus iudicari. Sed extat consideratione di-
 gnum. qualiter morbum terminatū in .i. quar. die aut prius q̄ per peracu-
 torū terminus solet appellari cōpatiaris appellari simplicissimā & mittissi-
 mam febrē, cum ratio nō solum p̄ peracutorū sed acutorū consistat in timo-
 re, & simpthomatū turbulētia. Nota igit̄ q̄ snia nostri textus plane ponit a
 Gal. 1. de diebus decretoriis. in snia que sic habet. quādo videris infirmū in
 die. 1. cuius febris acuta sit, & non sit in eo ex signis timoris aliquid, & vi-
 deris in vrina ipsius signa coctiōis, non pertrāsibit egrotatio ipsius diem
 quartū, donec dissoluat̄ morb⁹. ac oppositū dicit, de signis pereuntiū eodē
 termino. Nō oportet ergo p̄ simplices febres sic mites intelligere q̄ acuto.

dici non mereantur. que oia vt intelligas, similiter de deterrimis, nota que sequuntur oia ex Gal. 3. de crisi. Primū est qđ nondū dixi & desiderabat si omnistalis egrotatio que ibi finiebat necessario erat cū crisi, nomen crisis specialius considerando. et nō pro quacunq; morbi terminatione. ex Gal. enim crisis siue ad bonū aut ad malū non erit, nisi tribus cōcurrentibus cōditionib⁹. prima est qđ nō sit debilitas magna in virtute secūda, qđ nō sit impetus morbi terribilis. & si ad bonū aliqđ sit coctionis fundamentū. ratio istī⁹ est ex eodē Gal. quia si nō est resistētia virtutis ad morbū, nō pōt iniri certamen. iter vtrūq; immo virtus incarcerata sub impetu morbi finitur absq; duelo. nobis inditium est quedam auicule quas in presentia aliarum quas timēt, nec fugere aut se defendere videm⁹, immo se quasi mortuas fingere sed quale certamē est ex opposito inter accipitres, & ipsam ardeam vtroq; accinto ad bellū: inde tpe rabide pestis solent homines interire, absq; manifesta mutatione a tpe sanitatis. perterrita enim natura nō audet conferre manus cū morbo. & est modus alias p conciliatorē declaratus, ad verbum Aui. vrina bona & pulsus &c. Pro alio vero puncto, qualiter cū ea simplicitate febris poterit esse acutus motus, presupponit illa Gal. doctrina eodē 3. lib. de crisi qđ sat. distat loqui, de specie egritudinis, de magnitudine ipsū⁹, de modo ipsius, ac de ipsius motu, species est tertiana aut pleuretis. motus autē, si horas. s. particulares oēs aut plures velociter pertrāseat, magnitudo autē ex quātitate simpthomatū, sed modus, ex accidētib⁹ superueniētibus his. scilicet sincopi, angustia, frigiditudine extremorū, intolerabili siti, his enim male morigeratū esse morbū, ostendit. & cōstat sat differre morbum esse magnū, & male morigeratū, quia aliquot febres debiles, & valde parue, valde maligne sunt. dixit ibi singulariter Gal. quales in exēplo sunt pestilenciales, que interius cōturbantes vix exterius percipiunt. Bene ergo febres magne quo ad caloris magnitudinē vt sanguinea, vt colerica, possunt esse velocis motus, & leues super naturā. vti de colera Aui. 1. quar. dixit. & tales sunt absq; terribilibus simpthomatibus. & huius textus snie cōformes. que in. 4. die aut antea terminabunt. qđ ipsemet Gal. eodē tertio. depinxit. seriē nostri textus. adiiciēdo. incipit. sicut Hip. in pgnosticis hisce verbis ostēdit. Mittissime. n. febres & quecūq; securis signis sunt. 4. die finiunt vel prius. & reliqua. Si aut cū crisi, aut absq; ea, hoc ex magnitudine febris, motu ipsius. tenore virtutis. signis coctionis pēdet. vt ipse singulariter ibi. **N**unc igit fiat talis collectio, si in. 1. quar. die aut prius cōtingit euadere, aut aboleri, tum ex simplicissimis febribus, tū ex deterrimis, in febrib⁹. in eisdē dieb⁹ est iudicatio perituris & saluādis. qđ pposuit in textu 1. istī⁹ tertii. sed sic est p sniam huius textus, nō poterit em pōdus terribilis morbi diu tolerare natura, quin succūbat, aut morbū nō destrui, si simplicissim⁹ sit. qđ aut in. 4. aut prius. natura materie non est parua occasio. qre &c.

3 **Itaqz prius impetus hunc in modum finitur.**

BAZ.

Sepe numero offendes ab auctoribus proditū impetum hostiū, aut latronum, ex quo nūc Hip. transtulit appellationē ad circuitionem decretoriorum dierum. Ceterū que sunt deinceps scripta, per se patent potissimum, quibus in animo herent ea que pauloante docuimus. **G L O S A.**

Incipiens Hip. ab ista particula (itaqz) dat intelligere verba istius textus, colligere sniam prioris textus. quo, febres illas simplicissimas & deterrimas 1. quar. aut prius finiri, dixit. locutus est aut per verbū impetus. quia tam abbreviatus & immediatus terminus non posset aduenire, nisi agens, siue natura nostri corporis sit in saluādis, siue morb⁹, in pereturis, impetu quodam cōcitaret super passum. sed cū litera hic noua q̄ insequimur, sic succincta sit. ex verbo Gal. in cōt. ceterū que deinceps sunt scripta p se patent. dant hec oīno nobis materiā asseuerādi ipsam nouā literā esse truncatā & castigandam esse p eam antiquā. potissimū si vim facimus in verbo Hip. itaqz primus impet⁹ in hūc modū finit⁹ ergo sentit scdm impetū esse in secūdo quaternario. ob qd̄ antiquā literā adiecimus. q̄ sic habet, primus periodus hoc numero cōtinet. 2. in. 7, 3. in. 11, 4. in. 14, 5. in. 17, 6. in. 20. qui numerus per quaternariū augmētando in acuta egritudine, vsqz in. 20. decurrit. hec antiqua lra. Cui toti litere fauet Gal. in cōt. sequēti cū ait. cum 3. in diē. 20. septenarios adiūgit & c. Iusta ergo antique litere explanationē, ac suplemētū istius noue, sic truncate. aliquot puncta p ordinē queremus. primus, si sit possibilis impetus morbi vt finiat ante. 4. diē. secūdus de collatione Hip. dierū decretoriū ad inuicē. vltim⁹ de virtute q̄ternarii, ad. 20. vsqz. De primo videret alicui, esse impossibile. 1. die aut. 2. desinere morbū, q̄a nō esse p̄supponit esse, sed vix illis primis dieb⁹ habet esse, q̄liter ergo tūc finiet⁹ itē principiū apud medicū nō sumit p instāti iniciatiuo. sed ad min⁹ habēs latitudinē, & cōiter triū dierū. 1. de crisi & aph. & vsqz. 4. inclusiue. 1. prorrupti sed i principio nō pōt esse crisis, q̄a absoluta a coctiōe saltim felix. coctio aut diuidit augmētū a principio eisdē locis. ergo saltim ipetus ad bonū nō pōt esse in illis primis dieb⁹. q̄ poni possunt principiū morbi & nō plus. qd̄ in. 3. de crisi tātisper est platū, cū ait, mors potest succedere trib⁹ tpibus, crisis vero dic tu ad bonū nō nisi in statu aut parū antea. Oppositū, autoritate dioclis. vt refert Gal. 1. dierū decretoriū. soluit Gal. ibi hoc modo, q̄ si per crisis intelligamus ḡnaliter morbi solutionē, quouis modo soluat, tūc cū vidcam⁹ certissimas ephimeras eadē die sui oriū solui, vnde diarie dicte. inde ante tertiū scilicet. 1. & 2. die. ac aliis multis qui extracti sunt a numero dierū decretoriū. si vero intelligas finiri cū impetu & perturbatiōe antecede te crisis, tūc priores ad. 3. & 4. nō sunt decretorii. q̄a si impetus est adhuc vehemētior interimet sine pugna. si null⁹ est impet⁹ etiā absoluit absqz ea. Ergo debet esse suo mō impetus aut ex natura aut ex morbo q̄ agitationē fit illa

fit illa turbatio, que precedit iudicationem. quod sane erit in primo quaternario, aut parum antea. Pro secundo natandum est. quod licet a prima die vsq; ad vigesimam sint plures dies pares & impares radicales & incidentes, de quorum ordine sat Gal. 1. dicto libro de diebus decretoriis. in presentiarum non fuit Hip. intentio. nisi virtutem quaternarii introducere, cuius duplicatione concipit vsq; ad vigesimum diem dies creticos principales, totum tamen in virtute quaternarii, & sic ipse quartus. & vii. xi. & xiiii. ac xvii. & xx. inter quos. & si quartus, primus sit ordine. non tamen vigore. nec id alteri diei a vii. est contribuendum. primo dierum decretorium. nec arabum plures insequedi sunt, qui xiiii. diem prestantiore posuerunt. vii. ob maiorem & complectam opponem ad initium morbi, ultra vii. diem, plura habet. septima dies, ex parte motus humoris & quod vtraque qualitate pugnent signa, quo morbus incohavit, & tunc preexistit, que plus ponderant imbeando crism ipsius septimi diei. post quem septimum est. 14. post vigesimus. deinde quartus. deinde vndecimus. & tandem decimus septimus. Iusta dogma Gal. dicto libro Ergo hi sex dies. aut 4. dies est ipsorum singulorum, aut in virtute quaternarii succedit in talibus notabilis variatio in morbis: ex nouo motu nature. Vnde septimana medicinalis ex duobus quaternariis completur. Et sic tres septimane in vigesimum diem finiuntur. Notandum tamen est tale quaternarium non sufferre completam duplicationem, sicut nec ipse integer est: vt inferius videbitur. aliter prima septimana esset. 8. dies secunda dies. 16. & tertia in. 24. diem terminaret. quod nullus possuit. Et si de vigesima, aut. 21. esset discrepantia apud priscos: quiseorum dierum esset terminus. Estque etiam notandum. virtutem quaternarii esse ad. 20. vsq; magne vis & potentie, quia licet ille nouus fauor ex tali aspectu dimidie quadre, etiam in diebus sequentibus post vigesimum, detur nature, & inde intentet nouum motum contra materiam morbi, ob resistenciam & lentorem morbi, non sentitur ille nouus motus nisi occultissime. ita quod creditur ante. 14. diem, esse hanc circuitionem vigorosiorum. in. 20. adhuc manifestam, postea vero exigui aut nulli valoris. Deinde. 7. vsq; ad. 40. postea vero textus computus est per integram hebdomadam, scilicet per vigesimum diem, vt supra dictum fuit. Ergo virtutem quarte diei explicuit Hip. in impetu primo morbi, seu salubris aut mortalis ad eundem, post vero. ceterorum quaternorum ad. 20. vsq; in quibus, morbi minoris impetus, finiri consueuere. quare. &c.

De circuitionibus morborum, & quo pacto non integris numeretur diebus.

Caput. ii.



Feri vero non potest: vt hec integris diebus eximie numerentur. Non enim annus ac menses integris numerari diebus solent.

CVM tres in diem vigesimum septenarios adduxisset, ob id ait, non possunt talia diebus integris numerari, neque enim

enim annū, neq; menses integris numerari diebus, & vere talia dixit. Annus enim non trecentorum & .lxv. dierū tantummodo est sed etiam quarte partis diei, & item ad hec partis cuiusdam prope quodammodo centesime. Vnusquisq; vero mensis minor est .xxx. diebus. Maior vero nouem & viginti nominatusq; est ab antiquis mensis, vt etiam nunc in multis ciuitatibus tempus inter duas lune ac solis coitiones intercidens, & cui libeat tēpus exquisite ediscere simul cum idoneis demonstrationibus quantum sit integrum habent volumen ab Hipparco factum, quemadmodum de tempore anno commentarium nostrum. Ita etiam Hippocrates septenariorum dicit, constatq; vt quaternarius non sit integrorum dierum, sed partem quandam deesse, tantam, vt tres septenarii .xx. circumscribatur diebus. Sed quenam si causa horum, ipsi tentauimus docere libro de diebus decretoriis tertio, cum tamen nemo antea dicere aggressus sit.

G L O S A.

Presupposito igitur ex precedentibus. quod quaternarius aut altera dies, non est causa iudicationis prout tempus est, sed luna innouās suo motu res vniuersi, cuius impressio in talibus diebus est euidentior. presuppositoq; etiam dies tales decretorios gracia numeri nihil agere, quia numerus species est quantitatis, cui nulla actio tribuitur. quicquid dicant Pythagorici & qui sequuntur ipsos. licet operetur numerus vt signum quodam certioris iudicii. Viso etiā qualiter luna non sit totalis causa horum effectuum, nam & nature opus, morbiq; impetus concurrat. sic quod sepe fortuna siderum, tali concursu inferiorum causarum variatur. vt Gale. talibus impetuosus morbis omnes dies ceticose esse affirmet, mitioribus vero, solum illi qui ex fortuna siderum per septimanas occurrunt. natura prius excitata ad bellum eo tali super celesti auxilio. Tres ergo septimane priores de quibus antea diximus, que viginti diebus clauduntur, licet ex tribus septemnis integrentur ac sex quaternis. Non tamen his septimanis aut ipsarum medietatibus eodem modo concurrentibus. quia primus quaternarius non separatur a secundo. bene tertius a secundo. quartus minime a tertio. nec quintus a quarto. nec sextus a quinto. Ex quo ea septimana diuisa est ab altera, quarum primus quaternarius diuisus est ab immediato. ex quo secunda diuisa est a prima, singula descripta per septem dies, quibus decima quarta clauditur. Tertia autem est coniuncta secunde. cuius primus quaternarius non est ab immediato distinctus. Et quia non possunt fieri tales diuisiones coniunctionesq; in iis quaternariis, vt prefactis tribus septimanis viginti dies claudantur precise. Ideo oportet esse quasdam fractiones in his numeris. ideo Hippocrates in textu nostro. Fieri enim non potest vt hec integris diebus eximie numerentur &c. Sic enim viginti dies potius ex quinque quaternariis quam sex constarent.

constaret. Quod probat, non inconuenire summi ad septimanas mensis medicinalis dies non integros, sed cum fractione, quia nec totus annus aut mensis constituitur ex integris diebus. Scis enim singulis quatuor annis esse bissextum, ex die addito ex fractionibus sex horarum singulis annis elapsis superfluentium. qui dies crescit nobis in mense february, quia deficiebat magis in numero dierum. quo die quod officium celebret ecclesia & de quo clerici faciant, notum est eruditissimis clericis. sic nec mensis habet triginta dies integros, saltem qui menses per lunas distingunt. sed minus fere dimidium diem. **Q**ue ut lucidiora sint, oportet notare aliqua, que Gal. 3. de diebus creticis. considerat, quorum primum est. q̄ sol est sicut rex in regno, a quo radicaliter omnes virtutes profluunt. luna vero sicut consul, cuius manu virtus ipsius solis his inferioribus comunicatur. secundum est. q̄ sicut sol p̄ quadras. iiii. anni, que sunt ipsius anni septimane regit corpora n̄ra. & dissoluit morbos estiuos in hieme. & ecōtra, & quādoq; in quadra immediata. collatione ad septimā diem. & .xiiii. sic luna morbos acutos per suas quadras dissoluit que quadre sunt septimane ipsius mensis. Tertium dictum, mutationes que in morbis apparent merito lune, principaliter manifestatur in quadris ipsius lune quod etiam vulgus expectat, in conditione temporis varianda, aut firmanda in quadris ipsius. Quartum dictum luna habet duplicem virtutē immutandi hec inferiora, altera est mediāte lumine ex ipso sole comunicato, & secundū istam virtutē constituitur mensis manifeste apparitionis. puta constitutus ex omnibus diebus quibus luna visitur & illuminatur. Altera virtus est propria. simul acquisita ex variis signis que peragrat. secundum quod constituitur mensis peragrations ex tot diebus constitutus quibus a puncto ad punctum circuit omnia. xii. signa ipsius zodiaci. Aliud dictum, luna eo tempore quo non illuminatur a sole catet illo influxu, & vocatur tempus combustionis, aut coniunctionis apud vulgum. Aliud dictum. mensis medicinalis non potest esse, nisi alter horū duorū, aut mixtus ex ambobus, puta amborum medietas, patet quia non est in luna nisi illa duplex virtus qua ista inferiora mutantur. Aliud dictum, mensis hic mixtus ex vtroq; est medicis accommodus magis. pro saluandis effectibus & experiētiis dierum decretorium. patet quia, sic talis mensis ambit eam duplicem virtutem, secundum quam ipsa luna hanc massam corpoream, mutat & alterat. item quia vigesima dies, quam fere tota schola preconizat p̄ principali cretica respectu. xxi. nullo pacto potest talis esse nec computatis tribus septimanis vnus aut alterius mensis, nisi istius mixti mensis, igitur. Ad quod enucleandum, oportet presupponere. q̄ mensis apparitionis continet viginti septem dies, & tertiam partem diei. cuius septimana est sex dies, & viginti hore, et tres septimane huius computi sunt viginti dies & dimidium diei,

diei, sed talis non inclinatur potius vigesimo diei, quam. xxi. igitur. item mensis cōiunctionis a puncto ad punctū continet. xxix. cū dimidio. a quibus fidemas tres dies integros, quibus luna nō illuminat manet. xxvi. cū dimidio. cuius septimana est. vi. dies & xv. hore. & tres septimane huius cōputi colligunt. xx. dies citra tres horas. vnde alias nec esse complectam periodum. xx. dierū. Igitur oportet mixtū ex ambobus sumere mensem, qui ex dimidio totius cōtinet. xxvii. dies minus duab⁹ horis, septimana est. vi. dies & xvii. hore cū dimidia, & tres septimane sunt. xx. dies cū excessu. iiii. horarū cum dimidia, qui excessus nō facit ipsum diē ad alium sequentem transire, aut magis ei accommodari. Primo est notandū q̄ vt ex magna priorū experientia cōpertum est. dies. xx. esse multo magis critica quā. xxi. sed si septimane essent integre terminaretur ad. xxi. & non. xx. igitur. sed tu merito dicis. sufficere ad eam veritatē experimentalem de periodo. xx. dierum. frangere vltimam septimanā de tribus, & nihil cū primis. potissimum cū videamus in. vii. die. & xiiii. crism absq̄ discrepātia alicuius, que tamē septimane sunt integre. pro quo nota, q̄ & si illud apparens sit, nihil valet in re. quia nec annus, nec mensis medicinalis, nec septimana, nec dies adhuc integri sunt, sed cum fractione. sic Gal. citat Hippo. ad huius testimonium in hoc loco. iiii. dierum decretoriū. in verbo, nouit hoc quoq̄ sic Hippo. in opere prognostico. Ergo si vltima est etiam septimana, vt priores. in qua merito mutationis lune in quadra tertia est iudicatio illa die, & est habens minus, sic & priores hebdomade. ergo nulla est. vii. dierum integrorum, nec dimidium hebdomade est. iiii. dies, sed tantum minus habens a quarto die proportione, quantum. xxiiii. dies vincit. xx. diem, nam totus ille excessus est demendus a sex quaternionibus, qui claudunt diem. xx. hoc est tres septimanas. & cōstat q̄ tres dies & viii. hore est dimidium septimane. vnde ipsa integra est. vi. dies & xvi. hore. q̄ plus. vii. diei qua vi. attinet sic due clauduntur in die. xiii. & viii. horis & tres. in die. xx. precise, si ipsa proponenda est nec plus aut minus habens. nec modo cogor dicere q̄ mensis erit ad. xxvi. cum dimidio & sexta parte, & tunc nō cogas me dicere cuius cōputationis est ille mensis medicinalis, nā nō est necessum tam stricte de illa diuisione sentire, vt nō possit iudicatio etiā aliquot horis attinētibus vltra. xx. diem fieri, dummodo magis videantur attinere ipsi quam sequenti. Nullus namq̄ voluit crism ipsam maxime ambientem omnem sui partem sub puncto terminari. Ergo & si ille tres septimane, reequales sint. libuit primam & secundam narrare. separatas quia de crisi. vii. & xiiii. non fuit diceptatio, compulsū fuere. tertiam coniungere, visa. xx. quod critica certius esset. Que etiam proportio in quaternionibus quoq̄ seruatur, quia secundus est coniunctus primo vt credas primam septimanam nō posse transire septimā diem, ita vt nullam medietatē esse, iiii. dies credas.

credas. estq; tertius qui est principiū secunde, separatus a secundo, vt sciamus ipsam leparari a prima. iungitur iterū quartus tertio, vt p fractionē cōstituas ex duobus quaternis septimanā. quintus aut est cōtinuatus cū. 4. quia tertia seprimana est coniuncta secunde. estq; sextus, quaternio adherens quinto, quia ambo sunt partes vnus hebdomade. Nihil ergo integrū in his cōputationibus vt dicit textus. & licet hi sermones Gal. a consil. diff. 104. satis cauillentur, nec ipsius omnino sani sunt. crederem vt Gal. eodem libro sentit, hoc secretum esse vltra nostram scientiam, & solo deo glorioso apertum, aut cui ipse velit reuelare. Verum extat, q; sermones Gal. videntur magis dubii. primo quia dat semper tres dies fere ipsi lune combuste, & sepe ad motum varium lune sufficit dies cum dimidio. ob quam motus celeritatem, contingit quadrā peragrarē citra tempus dactum cōmuniter, per dimidiū diem, vnde crisis erit in. xiii. & ex vario motu, quia pigriori, in. xxi. item illam licentiam constituendi mensem ex vtroq; a nullo accipit. quia re non est nisi vnum tempus, quod deus creauit. ex motu lune aut solis nobis descriptū in annos & menses. ergo do Gal. q; illud tempus mensis, triplicis nominis capax sit. scilicet cōiunctionis a pūcto recessus & accessus ad solem. ipsius lune, tantum plus habēs mense peragrationsis, quantum sol motus fuit vltorius per signum fere totum, in ea peragrationse lune per signa zodiaci. vnde ecce duplex nomen illi successui. & tertium scilicet manifeste impressionis, a tēpore quo luna falcata apparet nobis, ex recessu a sole suscipiens illud lumen, qd nobis prestat. Sed qualiter potuit re, esse aliquem mensem conflatum ex duobus mensibus, cū tamen re non sit nisi vnicus mensis. & si triplex nomen habere possit iusta dicta. vnde forsam Gal. in eo passu, credo habuit sanū intellectum, q; virtute esset compositus, & non re, cum lune vtrunq; effectum proprium ex signorum natura, & cōmunem ex lumine solis his cōmunicari inferioribus, nullus neget. ex quo nec tales menses. vt sibi visum fuit, erat decens esse, sub illis diebus, quos singula illarum virtutū vendicat, sed sub certo numero singulis negato, sed amborum particeps, qui certus numerus cum ipsorum dierum decretorium quos experientia approbavit computo, magis certus euadat, inuit talem medecinalem mensem esse tot dierum. quod sic, tolerabile est. si daret modum, secundum quē non falsificetur ille discursus per dies combustionis, quos nō ponit partes vnus aut alicuius computi, qui tamen re, sunt dies Petro & Paulo egrotantibus. vni primus, & alteri quartus, nisi diceres, q; cum luna eo tempore omni virtute sit priuata, quia lumine. & propria, quia iam fuit in eodem signo in ea circulatione iterum, non dabit eos dies illius vigoris, vt verbi causa Petro incipienti egrotare cum luna incipit comburi, vt cōmoctio que ipsū accidat in. 7. sit vt. 7. diei nec tanti vigoris. Sed qualis est quarte diei. quia si perueniens ad septimam diem,

re. ad

re. ad. 7. dies perueniat, secundū lune effectum, non peruenit nisi ad quartum diem. & si melius habes dicas. ergo tenendum est omnem aspectum quadre magni esse vigoris, & sic queuis bona fortuna. cū qua incepit morbus, aut mala. siue sit ex natiuitate infirmi, aut alia occasione. semper cum peruentum fuerit ad eos aspectus quadrarum, prosperari aut sinistre succedere. ob quod si infirmus in die. 7. verbi causa male aut peius se habet, signum est magis cōfoueri morbum in illo aspectu, quam virtutem. que sic dicta bene tolerant, & desiderant hominis prudentis & eruditi limam, & censuram. non tamen maleuoli, quales sunt filii huius seculi. potissimum cum astrologus non sim. quare &c.

¶ Postea vero eodē modo & ea ipsa adiectione prima circuitio quatuor & triginta dierum; altera quadraginta dierū; tertia sexaginta dierū est.

G A L. Non id nunc dicit Hip. quia post diem. xx. ad. iiii. & xxx. vsq; nōnullis intercidat decretorius. Sibi enim ita pugnaret, medios quosdam dies decretorios libro de morbis vulgariis cōmemorans, & que apparent in egris per morbestalem coarguunt sermonem. Sed quia trium septenariorum ad. xx. vsq; diem inter se deinceps numeratorum non eadem fuit compositio. Secundus enim a primo seiunctus est, proindeq; xiiii. die finitur, tertius vero huic copulatus est, & ob eam rem vigesimum habet litem, id circo sequentem septenariū pariter procedere volens vt ex duobus seiunctis, tertio vero copulato viginti impleant dies. xl. nouissimum statuit terminum sequentium trium septenariorum, in ipsis vero duobus circumscripsit xxxiiii. & ob eam rem fecit huius aute. xl. mentionem. Pariratione mox ab his tres septenarii in. lx. deducuntur, & lxxx. decretorium perhibuit non. lxxxiiii. libro qui est de morbis vulgariis. Ita tres septenarii viginti dierū numerū absoluunt, id euenit ppter ea quā duo primi seorsum numerantur, ita vt. xiiii. desinant die, tertius vero iunctim cum secundo, ita vt hic quoq; vigesimo die contineatur.

G L O S A.

Viso de sentētia authoris ad diē. xx. vsq;, qualiter colligere habeamus periodos post vigesimū, docet. sed non in magnam distantia differendum, solum ergo ad sexagesimum vsq; circa quā sententiam saltim tria puncta est iustum declarare. primū est, quare in textu non fit mentio de multis decretoriis diebus, qui cadunt inter hos vigesimos dies sic equa duplicatione genitos. secundam, quare solum diem trigessimū quartum expressit de inter mediis, & non alium. Vltimum, quare non processit hec vigenorum duplicatio, vltra diem sexagesimum. pro primi expeditione oportet aduertere. q; post vigesimum diem sunt duodecim dies, in quibus testimonio ipsius Gal. 1. dierum decretorium non inuenitur perturbatio nec manifestus motus nature, & sunt sequentes. scilicet vigesimus secundus, & 23. & 24. & 26. & 29. & 30. & 32. & 33. & 35. & 36. & 38. & 39. Cuius ratio potest esse quia

72

post

post diem vigesimū cessat cōmuniter impetus morbi, & natura redditur pi-
gra, ex quo nō adtingitur ad crisiā absq; superno fauore. & quia in talibus
non inueniūtur illi aspectus priores tante fortune, inde raro in eis visa fuit
perturbatio cretica. reliqui autem inter mediū nec equalesunt, in iudican-
do cretice ipsos morbos. nam dies. 34. & 40. potētissimi. alii pigriores vt. 27.
Pro secūdo notandum est, vigorē diei quarti ad vigesimū vsq; esse manife-
stum, debilitariq; vltra vigesimum, ne subito aboleatur ipsius virtus. sic
q; non habeant equam vim indicandi in sequentibus septimanis, vt in pri-
ma. ex Gal. 4. aph. in textu. quibus in. 7. terminat &c. Ex quo post. 20. virtus
manet i septenis. 1. & 2. dierū decretoriā. ex quo dies. 24. & dies. 31. qui aduo-
cant quaternionum vim. nullius sunt momenti respectu prioris temporis.
intantum q; & septena dies pigri iudicii est post vigesimum, sed totus vi-
gor & ratio extat in integra septimana, que ex tribus constat. quia cū tran-
seunt. 20. dies, quibus, non fuere iudicati, sic presumitur de lentore humo-
ris, & nature pigritia. vt simplex septimana, raro sufficiat ad certamen. ex
quo. 27. raro est visa iudicare morbos. O quod non fecit de talibus in te-
xtu mentionem. & cum ratio computandi post. 20. diem, est per integras
septimanas, ne aliquis crederet, aliter cōputari septimanam integrā post
20. quā antea, introduxit diē. 34. vbi due simplices septimane diuise finiun-
tur, & iterum claudit cum. 40. iungendo tertiam septimanam secunde, vt i-
de. 20. die supra expressum fuit. in quo satis deficit antiqua translatio de
tali die. 34. omnino cōticens. De vltimo puncto dico, autores vsq; ad dies
centum & viginti fecisse mentionem primo dierum decretorium & secun-
do. Quod testimonio Hippo. in epidimiis approbatur. & si conciliator
dise. 104. sentiat, centesimam non pertractari vt creticam, bene. 20. post
centesimam. quasi sentiat, morbis transeuntibus diem. 80. ad quos per in-
tegram septimanam fit circuitio, non sufficiat ob maiorem lentorem hu-
moris & nature ignauiam, nisi dupla hebdomada. quicquid sit. hec erit ad
eos dies consideratio q; intra primam integram septimanam plures dies
iudicatiui sunt, & radicales & incidētes. & vt plurimum publica vacuatio-
ne. In secunda autem iam minus per vacationem & in paucioribus die-
bus. & propensius ad abscessum. & forsam vnica dies non ambit totam iu-
dicationem. sed in tertia septimana, nullus dies intercidens creticus est in-
uentus. secūdo libro dierum decretorium. & sic a fortiori sequentibus cir-
cuitionibus, vsq; ad diem centesimum vigesimum. vbi deinde ad menses
& annos prorogatur circuitio. & iudicatio, potius solis cursum quam lune
seruans. & quia doctrina ista solum cōspicit acutos, morbos. aut qui ab eis
recidere non fuit opus sexagesimum transire. quod in parte Gal. 1. cōmen-
to. 2. libri de parulentis, nam inde, chronicisea circuitio magis congruit.
quare &c.

Inter

CInter initia horum difficilium est presentire ea que parte maxima temporis iudicanda sunt. Simillima enim eorum initia sunt: sed a primo die numerandum est: considerandumque singulis additis quaternarijs: nec latebit quo nam vertetur.

GAZ.

Rursus hoc etiam loco verbū iudicanda, translaticiū est, tum in bonam, tum etiam in malam mutationem, ac dicit inter initia morborū qui breui iudicādi sunt facillime cognosci quo nam desituri sint, quemadmodū paulo ante dicit de iis qui primo quaternario iudicādi sunt etenim febris ipsa si curanda est, placidissima, si interemptura est egrum, maleficientissima est. At vero quecūque in vtraque inditia sunt, in priore quidem oīa saluberrima, in sequēti vero deterrima sunt. Ita fit vt neutra quartū transmeet diē. Constat enim vt semper fiat iudicatio vel natura superante morbum, aut victa ab eo. Itaque placidissimarum natura egrotationum ocysime superat, difficillimus vero celerrime vincitur. Ita efficitur, vt maxime contrarii sint inter se morbi, qui celeriter iudicantur, subsimiles vero, qui plus temporis in solutionem requirant, vt enim per morbos breues magnus excessus, quandoque nature est, quandoque egrotationis. Ita quotiens neutrum magnopere exuperet. Sed ceu pares quidā hostes pugnent plus tēporis ad alterius victoriam desideratur. Itidē luctantes quicunq; palestrices peritiores habentur, inter noscunt vbi magnū viderint excessum statim, alterū peruicturū. Si vero neuter magnopere exuperet, profecto plus temporis pugnaturus pronuntiabunt, nondū cognoscentes vter eorū victurus sit. Sed processu temporis idque priusquā ceteri cognoscent, quippe qui excessum exiguum exquisitius animaduertant. Artifex enim maxime dissidet ab eo qui artis expersest, vt vel exigua rerum discrimina persentiscat. Sed quia aliqua nullo pacto sentiri queunt, vtpote in certiora talia, neque etiam artifex cognoscit. Itaque quamprimum sentiri possunt, tantisper cognoscuntur, & ob eam rem precepit Hippo. per singulos quaternarios considerari mutationem oportere. Non enim latebit quo nam vertetur, id est vtrum in sanitate, salutemque egrī expectāte natura, aut exuperata ad abolitionē, atque hec rerū summa est. Sed quo nam modo eam rem potissimū agas libro de iudicationibus a me perscripto maxime discas licebit.

G L O S A.

Viso a principio huius tertii libri, eundem terminum adscribi & eis qui supersunt, & abolerent. viso quoque quot & quales sint illi dies, in presentiarū respōdet cuidam questioni, an scilicet sit possibile, statim ab initio cognoscere, qui supersint, aut qui exterminabuntur. cui satisfaciendo, seruat talem processum. Nam primo distinguit de morborū conditione si longinquae sint terminationis, aut breuis. statim intelligit duas cōclusiones. quarū prima ponitur in hoc textu, altera in sequenti. additque deinde, aliquot breuissima signa, quibus conualiturus a morituro distinguatur. Pro declara-

Z ii tione

tione ad primam conclusionem, dicimus duo intendere. Primo ponit fun-
 damentū difficultis cognitionis in morbis, qui longo processu finiunt. Se-
 cūdo dat modū possibilē, qui tali cognitioni suseruiat. Est igit̃ ergo textus.
 esse in initio admodū difficilem cognitionem. in talibus morbis, eorū que
 in tali morbo cōsideranda & iudicanda sunt. cuius conclusionis fundamen-
 tum est. q̃ inter ea que valde similia sunt, etiā doctus artifex vix discrepan-
 tiam notat. hoc dixit Gal. 2. de crisi de duobus gemellis valde similibus. sed
 ita negocium se habet, vt in morbis prolixi spatii, siue ad bonū aut ad ma-
 lum demum vertantur, initia sunt eorum in signis suis similia, igitur. quod
 totum pulchre Gal. in cōt. sub exemplo duorum luctantium mutuo. Si
 accidat ipse qua lance certare in principio, vt astantium nullus, etiā illius
 artis peritus queat discernere, vter ipsorum superabitur. talis inquam est
 parabola lōgi morbi, vbi natura ipseq; morbus gnauiter iniunt certamen,
 nullo robur suum pro tunc ostendente. luctantium vero qui fremitu & ar-
 dore se iungunt. statim vincētis victoria significatur, vilo dominio vnus
 ad alterum. ecce igitur expressum, difficile iudicium in prolixis morbis.
 Notandumq; deinde, q̃ multa tenetur medicus ipse de infirmis cognosce-
 re, que omnia sunt latentia satis in talibus in principio. Primum est, signa
 certificantia mortē aut vitam. Secundo signa crisis & speciei ipsius. Tertio
 horam ipsius crisis. que omnia & si ex varia signorū natura discernēda sunt,
 sunt tamen satis confusa pro eo tempore. & si per verbū textus. (in initio,)
 notabile spacium liceat intelligere. signa vite & mortis maioris sunt secre-
 ti, cum pauca signa desiderent, & summe librata. in quibus non numerus,
 sed virtus concernenda est. de crisi. si vero cum crisi aut non, etiam diffi-
 cile. cum morbi, quibus ob tardum motum principii. vacuatio minus con-
 figuratur, quam abscessus. post dactum est eis, iterum properare. species
 vacuationis longe post apparet, cum indicato vomitu, iam sanguis e nari-
 bus fluxit. horaq; crisis etiam occulta valde est, cum morituris tribus tem-
 poribus, saluandis minime. quod erit adhuc difficilius si precisum diem
 crisis volueris determinare. Cum igitur tot sint in morbis consideranda, &
 sic ad rem facientia. quā obscura talia in initio debeant esse prolixorū mor-
 borū vides. quod tamē & si ita accidat, non oīno posponēdum, immo am-
 plexare ea signa, que in principio talium. morborū visuntur. que licet tali
 tēpore in sufficientia sint, in processu euidentiora fient, aut de se, aut aliis
 que succedent determinata. que consideratio, & si nefas nō sit, singulis die-
 bus. si fiat, in singulis quaternionibus nō despiciatur, immo magna aduer-
 tentia attendatur. quem diem elexit, a tertio non incohans, q̃ piger mor-
 bus longe est a tanta bili, que ad tertium properet. estq; quaternus dies sub
 primo aspectu fortune clausus, quo fauore natura p̃dita, rationabile est,
 vt in primo, aut sequentibus occulte. aut publice. aut in signis coctionis,
 aut

aut appetitus, aut spirationis aliquod vestigium non sentiatur. quod si partem nature faueat, quo vertatur morbus iam suspicaris. idem si morbo ipsi aspiret. vides quodanaxioni tertius quaternio. fuit primus, quo nature vigor ostendebatur. scilicet in. xi. die. Nec videatur pugnare hanc sententiam textus, alteri superius posite. quod virtus quarte diei post vigesimum delitescit, & quod morbi isti si prolixi sunt, ultra eum spacium prorogantur. Nam cum sint citra chronicorum terminum, difficile est, & si primis quaternionibus latentia sint indicia, vt ad. xx. vsque, vbi sex perficiuntur, non sciatur clare, quo morbus inclinatur. quod postea magis clarificet. que &c.

De circuitionibus quibus quartane febre finiuntur.

Cap. iii.



Quartane conditio ex eodem ordine est.

SAL.

7

VID quoque plerisque incognitum est, & ob eam rem mirabundi se penumero vaticinium quoddam nostrum presagium haberi credunt, vt nequaquam febre detentus quartana vindicabitur post diem si ita fors tulerit quintumdecimum. At qui per tertianam non demirantur presagium. Sed in vtrisque ratio communis est, vt enim per febres continuas numeramus, omnes deinceps dies in predictionem future iudicationis, ita per intermittentes accessiones. Vt quod per continuas septimus dies valet, id per intermittentes septima circuitio possit. Ob id igitur exquisita tertiana septem circuitionibus, non diebus septem iudicari solet. Quinetiam quod quartus dies a principio numeranti aduersus septimum est id quarta circuitio aduersus septimam circuitionem. Quartus enim dies septimi index est, & idem quarta circuitio septime index est. Sed de his omnibus libro de iudicationibus perpensum iam est. Quocirca nunc id vnum intellexisse sufficiet, vt quartane febris circuitiones ex numero circuitionum accidant, non dierum. Ex eodem Cosmo, id est ordine est. Cosmon, id est ordinem appellauit decretorium ordinem dierum, vt enim acosmias, id est inordinationis proprium est, araxia, id est inordinatio, ita cosmu, id est ordinatio, raxis, id est ordinatio. Et ob eam rem appellarunt mortales vniuersum cosmon argumento ordinationis, quando quidem in eo cuncta recte disposita sunt. In medio enim eorum terra posita est, extra mare circum it, id ambit aer, illum ether, demum his omnibus celum obtenditur. Quinetiam conuersiones inerrabilium quid opus est dicere quam ordine eant, vt que assidue similiter habeant, errorum vero anfractus quamquam non singulis diebus pares existant, attamen ordinem paribus temporis circuitionibus seruant ipsis assidue easdem signiferi partes perreptantibus.

GLOSA.

Multa protulit author. a principio tertii libri vsque, ad que singula, si referenda esset quartana, ex verbo textus. ex eo ordine est. non exigui dubii esset. Nec minus dubium est, qualiter quartane conditio introducitur. sic

Z iii

prolixus

prolixus morbus, cum iurauimus in initio libri huius super morbos acutos. Inuenta est enim breuis aliqua quartana. i. quart. per Aui. insuper ad acutos frequenter succedit, quod sufficit. Complet igitur in hoc textu, de quo monuit in precedenti, scilicet in singulis quaternis contemplari, quo morbi conditio vertatur. quartane igitur conditio huius ordinis est. Sed pro introductione textus tu merito dubitabis, nam sine cessante, cessant ea que in eum finem ordinantur. sed si intentio Hippo. fuit eam haberi sollicitudinem, vt de periculo aut ipsius priuatione informaretur medicus, quartana vero est a toto genere salubris. i. quart. tracta. 2. cap. 4. cum tantū habeat intercapedinis. quod est precipua pars non timendi cōmēto illius. quecunq; febres tertia die fortiores fiunt. humorq; illius lentus non multum affigens virtutem ipsam. dic q; licet de se salubris sit, potest esse continua, duplex & triplex, in homine debili aut male recto, vnde reddetur periculosa. Sed hoc non videtur sufficere, quia de simplici solum videtur Hippo. loqui. cum precipiat in tali attendere circuitiones, ex Gal. in cōmento. in continua vero dies preciperet contemplari. dic quod plura in quartana possunt predicti vt patet per Gal. libro de presentione de Eudimo philosopho. Cum sibi quartanam inicitatem, ipsiusq; duplum & triplum occursum, ac ipsius definitionem, & qua hora, & qua crisis specie predixit. in quibus omnibus magnū honorem est consecutus, & ingenium splendorem arti prognostice contulit. in quibus omnibus, aut pluribus, hac lege Hippo. iuuari Gal. verisimile est. Quo sic perpenso. non est minoris momenti, quare in textu precedenti sub conditione prolixorum morborum, non est intellecta quartana, vt necessum fuerit hoc textu ipsius commendare conditionem. forsam, quod cum ad. lxxv. circuitio sit cōmendata per quaternionum considerationem. in exemplo quartane ultra ipsum terminum etiam commendat talem haberi solertiam. cum talis quartana vltius prorogari cōsuevit. & licet quartani circuitus vltra. xx. dies fere extingantur, per ipsorum reiterationem ad aliquam hebdomadam peruenitur, vbi, aut solui talem morbum, aut indicari, quādo dissoluetur, certificabitur. aut dic subtilius. quod cū circuitio quartanaria, quam precepit contemplari in textu precedenti, sit propria quartane, ne aliquis crederet ipsum duntaxat de quartana intellexisse. Subdit, quartana est eiusdem ordinis. ad alios prolixos morbos, quibus quaterniones iubeo contemplari. Sed iam tempus est, maiora petere. scilicet de quo intelligatur textus. in his repetitionibus quartanariis contemplandis, si de diebus, aut de circuitionibus. Nam Hippo. non se explicuit. & Gal. in cōmento procedit, ad manifestandum nobis illud, presuppositis aliquot fundamentis. Primum est, quod ratio indicantis diēi est, vt in ipso presentiamus, quid futurum sit in sequenti die decretorio, quem indicauit. Alterum

rum est, quod dies quartus proprius indicat septimū, quam alii indicantes, suos decretorios. quod tantisper tactū fuit in quarto Apho. cotō illius quibus in septima die terminandus est morbus. Tertium fundamentū est. q̄ tantū imbibit tēporis vna interpolata in vna circuitione, sicut vna cōtinua in vna die. quod habetur eadem parte in cōmento illius exquisita terciāna in .7. periodis. Quibus perpensis, sentit duas conclusiones. Prima est. Numerus dierum venit intelligendus in quartanis contemplationibus in ipsis inseparabilibus febribus. patet quia natura semper est in motu. & talē videmus esse experiētiā de .4. die respectu .7. & in .11. respectu .14. Semper intelligēdo cum latitudine, quā in hac schola sermones nostri patiuntur, nā non semper quarta indicat .7. imediatā. nisi p̄peret morbus coctioq; sit perfecta, aut crisis in tali indicati initietur. totū videndū. 3. de crisi & primo dierū decretoriū. Secunda conclusio per ipsos singulos quaterniones cōtēplandos, intelligere debemus succedētes quatuor circuitiones, sic quod existente febre intermitente. Si in hoc paroxismo non video quid mihi satisfaciat ad informationē, in quarto imediato forsan cōplebitur illud, aut saltem contempler, si id iam elucet. scilicet de coctione appetitu, mente cōpote & inspiratione ac similibus. nec priores circuitiones sunt posponende, sed quarta solenius contemplanda, Vnde qui dicunt in terciānis, terciā circuitionem cōspiciendam esse, quartā vero in quartana, male elicitur ex cōtō. que quidē cōclusio p̄bata est ex suppositiōibus dictis precipue vltima. ita q̄ quartus paroxismus in intermitentibus sit sicut dies quartus in cōtinuis vtrobiq; ergo ad septimū sequentē erit suo modo respectus. Sed quia hoc sic dictum, nō est exigui pōderis, nec intellectu facile, dignum est tantisper immorari circa illud. Nam in febribus intermitētibus. in quibus in die intercapedinis est materia coniuncta sub forma antecedentis cause in venis, nam de istis loquor in argumento. Nā in redeūtibus aggregatione aut cineritio aduocāte, aut sola intemperatura hepatis, forsan Gal. dictū frimius esset. Si igitur tale demus, quid prohibet ipsam virtutem alterātē toto eo spacio agere in eā, & ea est artis intentio, cum eo die intercapedinis suis firu pistalis humoris procuret alterationē. Quod tu negare non potes, cū sepe sola actione nature alterantis intercipiatur futurus paroxismus, nō q̄ tota antecedēs causa, precedenti expulsa sit. Quod si sic est. qualiter cōsentaneū est, non agere naturā plus, in quatuor paroxismorū tēpore ipsius terciāne intermitentis, qui occupant .7. dies, quā in quatuor afflictionis cōtinue, qui sunt dimidium illius temporis. & tu forma idem argumētum, de quartana continua & intermittenti. Nec vallet, dicas, q̄ maior afflictio que est in continuis, dat sub breuiori tempore actionem esse equalem, quia virtutes naturales sumentes conactum fortius operantur. ex Gal. in cōmento pulsuū. Quia licet ea sit sollutio aliquorum, videtur q̄ ex toto non satisfaciat. quia

actio coctionis est continua & non indiget irritamentis, sicut expultrix facultas, immo quiete felicitatur. Ob quod domum obscuram stratumque mollem ingeniauit Hippo. infirmis. 6. epidimiarum. Item & est fortior ratio. quia tante afflictionis potest esse intermittens, sicut inseparabilis, & cum hoc, insuper est in interpolationis tempus. Nam paroxismus quartane affligit per diem naturalem. Item si circuitiones oportet aspicere in talibus, & non dies naturales, quero qualis erit mensis medicinalis talium, insuper & septimane. quia mensis infirmi ad eos aspectus fortune habet esse secundum continuos dies sue peragrationsis. Itē ista ppositio vt sonat in nostra eschola esset falsa. quartana iudicatur per annum iusta solis motum, immo in tertia parte anni. Sed cum Gal. aliter visus est ientire in hoc commento. cum dixerit, oportet scias, q̄ crisis febrium quartanarum est ex periodis & non ex diebus. Dicam igitur in hoc dubio quod mihi visum fuit. scilicet q̄ antecedens causa ipsius morbi nō reddit ipsum corpus actu egrum, sed neutrum. Videndum tertio tegni. factus enim morbus causa caret, & fiens pro partibus suis ad causam coniunctam refertur. que coniuncta causa acta causat, sicut & talis morbus fiens actu talis est. Futurum enim fieri quod est fientis pars distinctum est a futuro fieri quod ad partem absolute preseruantem attinet. Dico secundo quod tempora morborum interpolatorum. sunt referenda ad morbum & non ad neutralitatem, vnde ex causa coniuncta debent computari, ob quod verius sunt tot morbi quot paroxismi quam vnus morbus. Dico tertio q̄ mensis medicinalis qui attribuitur ipsi morbo. respectu ipsius debet intelligi & non neutralitatis aut salutis. Volo dicere q̄ inditia que videntur digna comparari talibus diebus, aut indicationis aut crisis pendent a natura vt dimicatur morbu. vnde non incōuenit morbum iudicari verbi causa in. xvii. die facta interpolatione per aliquot dies. & tamen verius essent computandi illi duntaxat, qui partes fuere actualis morbi. De quo nos tamen aliquid supra tetigimus. Dico vltterius. q̄ actio nature in causam antecedentem non est curatiua alicuius morbi actualis, sed futuri preuisura. quod tamen est fientis morbi pars, & eo, actu leditur corpus. Dicitur tamen futurum fieri, quia nondum est in toto suo esse perfecto. Videndum tertio teg. per Trusianū et pergen. in questione. xix. extrauagancium. Vnde preuisio que solum fit per abscissionem cause antecedētis, est duntaxat preuisio absoluta a curatione. 4. pri. capite. 2. & si ea preuisio pars sit conseruatiue artis. Videndum tertio tegni. dico vltterius nullam nature actionem que paulatina est, mereri comparari ad partes iudicationis proprie. quod Gal. est in toto lib. 1. & 3. de crisi. Dico vltterius. q̄ & si in paroxismi tempore actio caloris contra naturam magis manifesta videatur, quam naturalis caloris, in terminando presentem paroxysmum, non est inde tenendum,

ipsum